

Központi Statisztikai Hivatal

Győri Igazgatósága

Nyugat-Dunántúl ipara – ipari parkok

Győr, 2005. október

□Készült:

A Központi Statisztikai Hivatal

Győri Igazgatóságán, 2005

ISBN: 963 215 866 0

Igazgató:

Nyitrai József

Tájékoztatási osztályvezető:

Dr. Bódiné Vajda Györgyi

Készítette:

Fancsali József

A kiadvány megvásárolható és megrendelhető a KSH Győri Igazgatósága címén:

9024 Győr, Bem tér 19. ☎: 96/502-400 📠: 96/427-033

KSH az interneten: www.ksh.hu

Az adatok felhasználása, közlése esetén kérjük a forrás feltüntetését!

KSH Házinyomda – 2005.

Tartalom

Tartalom	3
Megjegyzések	4
Jelmagyarázat	4
1. A gazdasági környezet és az ipar hazai fejlődése	5
1.1. A gazdaság teljesítménye	5
1.2. Az ipari termelés és értékesítés	6
2. A Nyugat-dunántúli régió ipara	9
2.1. A termelés és a termelékenység alakulása	9
2.2. Az értékesítés alakulása	12
2.3. Foglalkoztatottság	14
2.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke	17
2.5. Ipari beruházások	20
2.6. Ipari parkok	20
3. Győr-Moson-Sopron megye ipara	22
3.1. A termelés és a termelékenység alakulása	22
3.2. Az értékesítés alakulása	25
3.3. Foglalkoztatottság	26
3.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke	28
3.5. Ipari beruházások	29
4. Vas megye ipara	29
4.1. A termelés és a termelékenység alakulása	29
4.2. Az értékesítés alakulása	31
4.3. Foglalkoztatottság	33
4.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke	34
4.5. Ipari beruházások	36
5. Zala megye ipara	36
5.1. A termelés és a termelékenység alakulása	36
5.2. Az értékesítés alakulása	38
5.3. Foglalkoztatottság	40
5.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke	41
5.5. Ipari beruházások	43
Táblázatok	45
Módszertan	58

Megjegyzések

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

A népességre vetített mutatókat lakónépességi adatok alapján számítottuk.

Jelmagyarázat

- + Előzetes adat.
- A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- ... Nem közölhető adat.
- X A mutató nem értelmezhető.

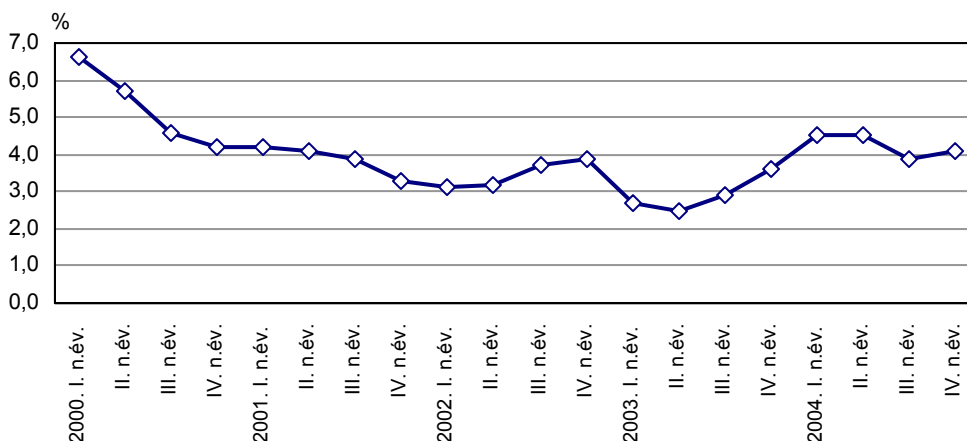
1. A gazdasági környezet és az ipar hazai fejlődése *

1.1. A gazdaság teljesítménye

A világgazdaságban a 2000 őszén kezdődő dekonjunktúra tartósan bizonyult és még 2002-ben is az élénkülésnek csak lassan kibontakozó jeleit lehetett érzékelni. 2003 közepétől már javuló tendencia a jellemző, de az Európai Unióban az élénkülés csak 2004-től volt megfigyelhető.

A magyar gazdaság teljesítményének változása követte a világgazdaság tendenciáját, ugyanakkor a GDP növekedési üteme jelentősen meghaladta az Európai Unióét. A **bruttó hazai termék** 2001 és 2002-ben 3,8, illetve 3,5%-kal, 2003-ban 2,9%-kal haladta meg az előző évit.

A GDP volumenváltozása, 2000–2004
(előző év azonos időszaka=100,0)

2004-ben a fejlődés összességében magasabb volt, mint a megelőző évben – a bruttó hazai termék 4,2%-kal nőtt –, de az emelkedés dinamikája, a negyedéveket tekintve, kissé mérséklődött. A korábbi évinél gyorsabb növekedést keresleti oldalról az export és a beruházás váltotta ki, a fogyasztói kereslet eltérően az előző három évtől lassabban emelkedett, mint a GDP. Termelési oldalról a nemzetgazdasági ágak közül az ipar **hozzáadott értéke** 5%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 5,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. A nemzetgazdasági beruházások mintegy 8%-kal bővültek. A növekedés egyik meghatározó tényezője volt, hogy a befektetések csaknem egynegyed részét kitevő feldolgozóiparban 15%-kal nagyobb értékű fejlesztés történt, mint egy évvel korábban.

* Forrás: Magyarország, 2004 és Az ipar és az építőipar évi tevékenysége, 2004 kiadványok.

1.2. Az ipari termelés és értékesítés

Az összes ipari vállalkozást figyelembe véve 2003–2004-ben az **ipari termelés** növekedésének mértéke jóval meghaladta a megelőző két évét. Ez szinte teljes egészében az exportértékesítés felfutásából adódott, melynek üteme 2002-től folyamatosan gyorsult. Amíg a belföldi eladások két év alatt összességében az egy százalékot alig meghaladóan emelkedtek, addig a kivitel közel 28%-kal megugrott.

Az ipari termelés és értékesítés volumene, 2001–2004
(előző év=100,0)

Időszak	Termelés	Összes	Belföldi	Export-	(százalék)
					Az export- értékesítés aránya
			értékesítés		
2001	103,6	104,0	99,5	108,7	52,1
2002	102,8	102,9	100,2	105,6	51,9
2003	106,4	106,0	101,2	110,8	53,1
2004	108,3	108,0	99,9	115,7	54,6

Az ipari termelés a legjelentősebben a villamos gép, műszer gyártásában nőtt, ugyanakkor az élelmiszeripar teljesítménye elmaradt az egy évvel korábbtól. A belföldi értékesítés csak néhány ágazatban, ezzel szemben az export többségüknél emelkedett. Ez számottevő volt a villamos gép, műszer gyártásában, mely emellett hazai piacain is jelentősen növelni tudta eladásait. A feldolgozóipari kivitel dinamikus, 16%-os növekedésében a gépipar három alága a villamos gép, műszer gyártása, a járműgyártás és a gép-, berendezés gyártása meghatározó szerepet játszottak.

Többek között ennek is betudható, hogy folytatódott az **ipari termelés**, illetve export **ágazati struktúrájának** átalakulása, az élelmiszeripar és a könnyűipari ágak súlyának csökkenése. A gépipari ágazatcsoport részesedése az ipari termelésben 45%, a belföldi értékesítésben 13% fölé emelkedett, az exportban pedig a dinamikus növekedésnek köszönhetően elérte a 70%-ot. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás súlya a termelésben és a hazai eladásokat illetően is egyaránt nőtt. Az élelmiszer ágazaté 2003-2004 között a termelésben kettő, a belföldi értékesítésben három százalékponttal lett kisebb.

2004-ben az export aránya az ipar egészére vonatkozóan megközelítette az 55%-ot, a 14 feldolgozóipari alág közül nyolcban a termelés több mint felét külföldi piacokon értékesítették. A két legnagyobb gépipari alág, a villamos gép, műszer gyártása, valamint a járműgyártás bevételeinek 90%-a exportból származott.

Az ipari termelés és értékesítés megoszlása létszám-kategória szerint, 2004

Megnevezés	0–4	5–49 fő	50–249 fő	250 fő fölött	(százalék)
					Összesen
Termelés	4,2	8,7	16,4	70,7	100,0
Belföldi értékesítés	9,0	15,3	22,2	53,5	100,0
Exportértékesítés	0,2	3,3	11,5	84,9	100,0

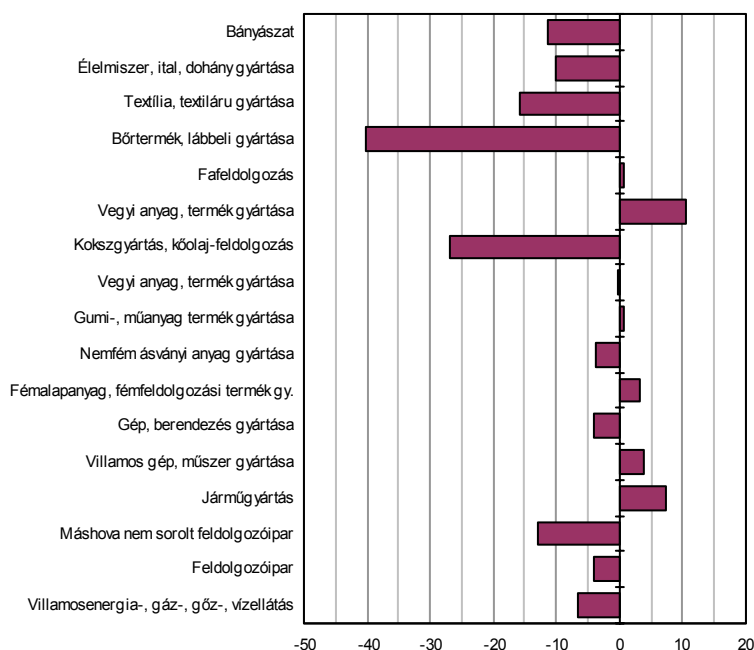
A **termelés** legdinamikusabban az 50–249 fős (közepes méretű) és az ennél nagyobb létszámot foglalkoztató nagyvállalkozások körében nőtt. A növekedés 2004-ben, a kisebb, 5–49 fős ipari szervezeteket tekintve jóval erőteljesebb volt mint egy évvel korábban, így megőrizve korábbi súlyát, a termelésbővülésből több mint 10%-kal részesedett. 2004-ben változatlanul magas volt a nagyvállalkozások ipari termelésben képviselt részaránya, ami 2002-2004 között közel 71%-ot tett ki. 2000 óta tartósan a 49 főnél nagyobb vállalkozások adták az ipari termelés mintegy 87%-át.

Az **exportértékesítés** a kisebb, 5–49 fős vállalkozások körében 2004-ben – a bázisidőszaki csökkenés után – négytizedével nőtt, az 50–249 fős és a 249 fő fölötti létszám-kategóriában 14–15%-os növekedést regisztráltak. Az ipari exportban a nagyobb vállalkozások a meghatározók, melyek a kivitel 85%-át adták, de az 5–49 fős szervezetek súlya pont velük szemben nőtt 0,7 százalékponttal. Az 50 főnél kisebb létszámú vállalkozások exportrészesedése nem számottevő.

Belföldi eladásait, akárcsak 2003-ban, azt követően is a közepes méretűek növelték a legnagyobb mértékben. Emellett a kisvállalkozásoké nem sokkal emelkedett, a legnagyobbaké pedig néhány százalékkal csökkent. A kevesebb mint 5 főt foglalkoztató mikrovállalkozások termelése, belföldi értékesítése és exportja egyaránt bővült. A belföldön történő értékesítésben egy év alatt az 50–249 főt foglalkoztatók súlya növekedett és a legnagyobb vállalkozásoké mérséklődött érezhetően.

2004-ben az ipari termelés az ország valamennyi régiójában emelkedett, legnagyobb mértékben, 15%-kal Észak-Magyarországon és 13%-kal a Közép-Dunántúlon. A bővülés 2003-2004-ben együttesen a Közép-Dunántúlon, Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon volt a legdinamikusabb, 21, illetve 17-17%-kal, ezzel szemben az észak- és dél-alföldi régióban az ipar teljesítménye mindössze 4–6%-kal nőtt. 2004-ben az egy évvel korábbihoz hasonlóan az egy lakosra jutó ipari termelés a Közép- és Nyugat-Dunántúlon volt a legmagasabb, és a Dél-Alföldön a legalacsonyabb.

Az alkalmazásban állók számának változása, 2004
(2002=100,0)

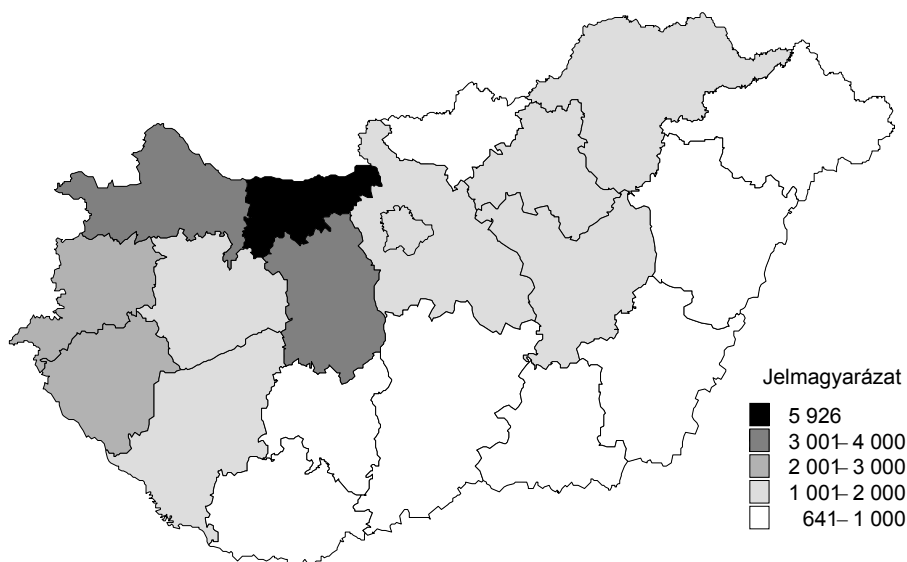

2003–2004 évben a foglalkoztatottak döntő többségét kitevő **alkalmazásban állók** száma a 4 fő feletti létszámmal működő vállalkozásoknál 4,4%-kal csökkent.

A fogyás 2 év alatt a bányászatban 11%-ot meghaladó volt, a villamosenergiaiparban 6,5, a feldolgozóiparban 4,2%-ot tett ki. A legnagyobb visszaesés a termelés csökkenéssel összhangban a bőrtermék, lábbeli gyártásban történt, de a feldolgozóipar néhány ágát, így többek között a papírgyártás, kiadói tevékenységet, a járműgyártást, a villamos gép, műszergyártást és a kohászatot illetően emelkedett az alkalmazásban állók száma.

A 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozásoknál a **termelékenység** növekedése 2002 és 2004 között felgyorsult, 2004-ben már 11,2%-kal nőtt. A három év alatt együttesen több mint egyötödével lett több az egy alkalmazottra jutó ipari termelés, míg a 49 főnél többet foglalkoztatók körében a növekedés a 30%-ot is meghaladta. Az ipari átlagnál nagyobb mértékben nőtt a villamos gép, műszergyártásban és a máshova nem sorolt feldolgozóiparban.

Egy lakosra jutó ipari termelés, 2004
1000 Ft

A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai.

A vállalkozások száma az iparban kevésbé dinamikus emelkedett, mint a nemzetgazdaság más területein. 2004. év végén az összes vállalkozás kevesebb, mint 9%-át képviselték. A társas vállalkozásoké számottevően bővült, ezzel szemben az egyéni vállalkozásoké közel 4%-kal mérséklődött. A működő 75 ezer ipari vállalkozás több mint háromnegyede mikrovállalkozás és alig másfélezer foglalkoztatott 49 főnél több dolgozót.

Az **ipari beruházások** 2003–2004 között mindkét évben átlag fölötti mértékben emelkedtek, a két év alatt összességében 29%-kal. Ez a növekedés több mint kétszeresen meghaladta a nemzetgazdasági átlagot, miközben a feldolgozóipari beruházásoké megközelítette a 36%-ot. 2004-ben ezek a ráfordítások a feldolgozóipari ágak többségében meghaladták az egy évvel korábbi. Közöttük vannak olyanok, amelyek a termelésben és a beruházásokban egyaránt jelentős súlyt képviselnek, emellett az exportpiacokon is meghatározó szerephez jutottak. A járműgyártásban és a villamos gép, műszer gyártásában történt befektetések nőttek a legdinamikusabban.

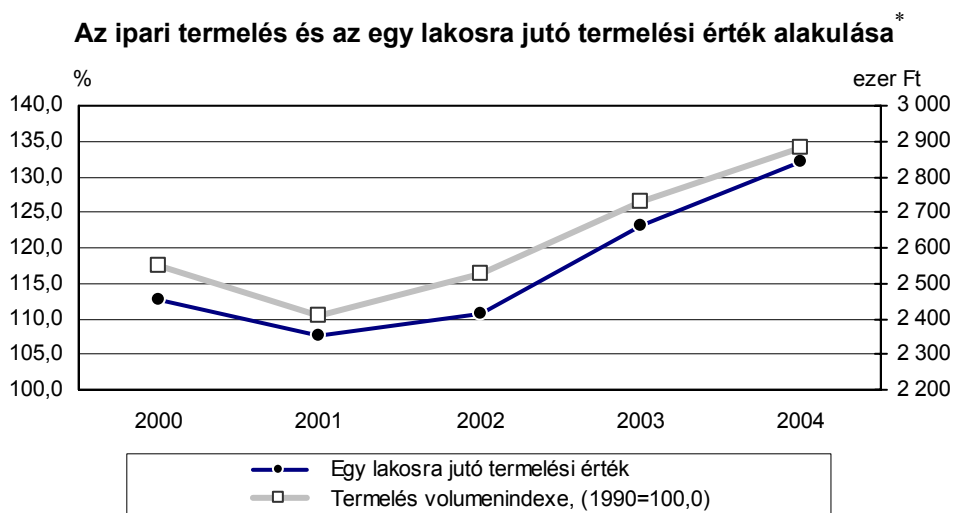
2. A Nyugat-dunántúli régió ipara

Nyugat-Dunántúl az ország egyik legiparosodottabb térsége. Az egy lakosra jutó ipari termelés értéke már a rendszerváltás előtt meghaladta az országos átlagot és 2004-ben is ebben a régióban volt a legmagasabb. Az 1990-es évtized elején bekövetkező visszaesés itt volt a legkevesbé érzékelhető, a külföldi tőkebefektetések hatására pedig elsőként indult meg a fellendülés. A tartós fejlődés feltételeinek megteremtődésével az átalakulási folyamat az átlagosnál gyorsabban zajlott, így a térség jelenleg a legfejlettebb iparral rendelkezők közé tartozik.

2003-ban a régió bruttó hozzáadott értékének mintegy 40%-át – folyó áron 685 milliárd Ft-ot – az iparban állították elő, ennél valamivel nagyobb arány csak a közép-dunántúli régióban jellemző. A nemzetgazdaság összes bruttó hozzáadott értékének 11, az iparénak közel 17%-át a Nyugat-Dunántúlon termelték. Az egy főre jutó GDP az országos átlagot 7,6%-kal felülmúlta, ami az ipari, ezen belül is a feldolgozóipari termelésnek is köszönhető.

2.1. A termelés és a termelékenység alakulása

2004-ben az iparba sorolt 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások régióban előállított ipari termelési értéke meghaladta a 2 840 milliárd Ft-ot, ami az országos teljesítmény 18,4%-át tette ki, és összehasonlítva áron számítva 6,1%-os növekedést mutat. Ezt a teljesítményt csak két régió: a fővárost magában foglaló Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl múlta felül.

* A 4 fő feletti vállalkozások.

A régióban az évről évre jelentősen bővülő termelés 2001-ben visszaesett, melyre elsősorban a termelésben jelentős súlyt képviselő, erősen exportfüggő feldolgozóipari ágazatok reagáltak a legérzékenyebben, elsősorban Győr-Moson-Sopron és Vas megyében. Az ezt követő években a megtorpanást ismét kedvező folyamatok váltották fel, a termelés 2002 és 2004 között, éves átlagban mintegy 6,8%-kal nőtt. Volumenében több mint egyötöddel meghaladta a 2001. évit.

2004-ben az ipari termelés a régióban Győr-Moson-Sopron és Zala megyében emelkedett. Ez utóbbiban különösen dinamikus növekedést produkáltak az ipari vállalkozások, ugyanis teljesítményük összehasonlító áron számolva 18%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

A termelés és a termelékenység alakulása *

(előző év=100,0)

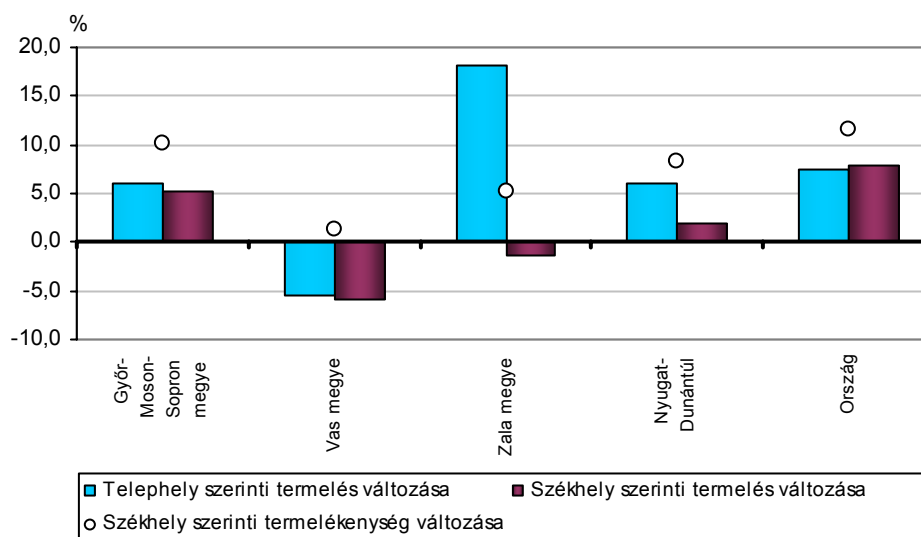
Megnevezés	2000	2001	2002	2003	2004
Termelés	116,1	91,3	101,6	109,0	102,0
Alkalmazásban álló	101,6	101,5	98,3	95,5	94,2
Egy alkalmazásban állóra jutó termelés	114,3	90,0	103,4	114,1	108,3

* 49 főnél többet foglalkoztató régiós székhelyű vállalkozások adatai.

A régió területén bejegyzett **49 főnél nagyobb létszámmal működő ipari szervezetek** termelése a 2000. évi 16,1%-os növekedés után 2001-ben közel egytizedével visszaesett és az azt követő három évben – 2003-at kivéve – nem mutatott számottevő teljesítménynövekedést. 2004-ben a termelési érték megközelítette a 2 248 milliárd Ft-ot, ami volumenében mindössze 2 %-kal volt több az egy évvel korábbinál. A régió iparszerkezetében az elmúlt évtizedben jelentős változás következett be. A térség hagyományos iparágainak – élelmiszer- és könnyűipar – jelentősége a bel- és külpiaci térvesztés következtében csökkent. Ezzel szemben a gépipar a külföldi befektetők megjelenésével számottevő fejlődést produkált, és a nemzetközi recesszió ellenére is megőrizte súlyát.

A termelés és a termelékenység változása, * 2004

(előző év=100,0)

* A 4 fő feletti régiós telephelyű és 49 fő feletti régiós székhelyű ipari vállalkozások.

Az ipari vállalkozások termelésének mindössze 15%-át adta a mintegy 250, 50-199 fővel működő és 85%-át a 79, legalább 300 főt foglalkoztató szervezet.

2004-ben a feldolgozóipar a régió ipari termelésének 92%-át produkálta. Azon belül a gépipar szerepe a meghatározó, a feldolgozóiparban termelt érték közel háromnegyedét

ebben az ágazatban állították elő. A többi ágazat közül az élelmiszeripar 9,2%-os, a vegyipar 4,0, a textilipar és a fa-, papírtermékek gyártása 3,1–3,1%-os részaránnyal képviseltette magát, a többi alág termelése együttesen sem érte el a feldolgozóipari produktum 7%-át. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ág valamivel több, mint 7%-kal járult hozzá az ipar teljesítményéhez, mellette a bányászat szerepe elenyésző.

Az egyes ágak, ágazatok termelésének összehasonlító áron mért változása viszonylag széles intervallumon belül szóródott. Jelentős mértékben növelte termelését a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (16,4%) és a nemfém ásványi termék gyártása (11,1%), ugyanakkor a textilipar, bőrtermék, lábbeli gyártása ágazat és az élelmiszeripar teljesítménye 2003-hoz viszonyítva 8–9%-kal csökkent.

Az ipar eredményességéhez döntően a járműgyártás, illetve beszállítói háttérpára járult hozzá. Más feldolgozóipari ágazatokhoz viszonyítva a gépek, berendezések előállítása, a villamos gép, műszer, valamint a híradástechnikai termékek gyártása is számottevő teljesítményt tudott felmutatni. A második legnagyobb iparágban, az élelmiszeriparban a húsfeldolgozás a vezető szerep, de jelentős értékű termelést végzett a tejipar, illetve az italgyártás ágazat is. A legdinamikusabban fejlődő iparág a gépipar mellett a vegyipar, ami elsősorban a műanyag termékgyártásra épül, de a vegyi alapanyag előállítása, azon belül az ipari gáztermelés is jelentőséggel bír. 2004-ben a textilipari tevékenységek közül a textilruházat, az egyéb textilárúk gyártása, illetve a textilszövés számottevő, a ffeldolgozás területén az épületasztalos-ipari termékek és a falemezgyártás.

A 49 fő feletti vállalkozások a teljes ipari termelési érték héttizedét a régió északi megyéjében állították elő, a fennmaradó részen Vas és Zala megye 3:1 arányban osztozott. A régió iparát jellemzőnél nagyobb a gépipar súlya Győr-Moson-Sopron megyében, a vegyipar, textilipar Vasban, a bányászaté, a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásé és a másik két megyénél jóval kisebb jelentőséggel bíró gépiparnak betudhatóan a feldolgozóipari ágazatok többségének Zalaiban. Utóbbiak közül elsősorban az élelmiszeripar és a nemfém ásványi termék gyártásáé mutatott számottevő eltérést a régióhoz képest. Vas és Győr-Moson-Sopron megyében, a feldolgozóipar mellett a másik két ipari ág jelentősége nem számottevő. Ez különösen Vas megyére igaz, ahol a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás az ipari termelés kevesebb mint egy százalékát adta. Győr-Moson-Sopron megyében ez az arány meghaladta a 7%-ot, ugyanakkor Zalaiban az energia szektor súlya közel 27%. Vas és Győr-Moson-Sopron megyében a feldolgozóipari ágazatok közül meghatározó a gépipar, azon belül is döntő hangsúlyt a közúti gépgyártás kapott. Vasban a gépjárműgyártás mellett nem elhanyagolható a villamostermék és a híradástechnikai termék gyártása sem. Zalaiban az energiatermeléssel közel azonos teljesítményt nyújtott a jelentős húsiipari háttérrel rendelkező élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása, ugyanakkor a termelési értéket tekintve a feldolgozóipari ágazatok között a gépipar csak a harmadik helyet foglalja el.

A régió iparosodottsági szintjére utal az iparban alkalmazásban állók 1000 lakosra jutó száma és összes foglalkoztatotton belüli aránya mellett az egy lakosra jutó termelési érték. Ez 2004-ben a **4 fő feletti létszámú ipari szervezeteknél** 2 835,1 ezer Ft volt, ami csaknem az országos átlag (1 523,9 ezer Ft) kétszerese és az előző évhez viszonyítva 7%-kal nőtt. A termelékenység ebben a vállalkozói körben érezhetően csak a bányászatban és az élelmiszeriparban csökkent, a vegyipar és a nemfém ásványi termék gyártása termelékenysége gyakorlatilag megegyezik az egy évvel korábbival. A növekedés a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban volt a legmagasabb, közel 25%.

A 49 főnél többet foglalkoztató régiós székhelyű ipari vállalkozásoknál a termelékenység növekedése a 2001. évi 10%-os visszaesést követően 2002 és 2004 között újra felgyorsult (2004-ben 8,3%-kal nőtt, miközben az egy alkalmazásban állóra jutó termelés

értéke meghaladta a 26 millió Ft-ot), így 2000 és 2004 között együttesen közel egyharmadával emelkedett az egy alkalmazottra jutó ipari termelés. Országosan ebben a vállalkozói körben 2001-ben is emelkedett a termelékenység, az öt év alatt pedig a Nyugat-Dunántúlon regisztráltak kétszeresével. Ennek ellenére értéke 2004-ben a nyugat-dunántúli térségben még több mint 3 millió Ft-tal magasabb volt az országosnál.

A régiós ipari átlagot jóval meghaladó termelékenység növekedést produkált a nemfém ásványi termék (13,1%), a fémalapanyag fémfeldolgozási termék gyártása ágazat (20,3%), valamint a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (19,6%). Ugyanakkor a gépiparban a 47 millió Ft-ot is meghaladó értéke valamennyi feldolgozóipari ágazatét jóval felülmúlta, még a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátását (31 millió Ft) is. A termelékenység emelkedése a legtöbb ágazatban a termelés növekedése és az alkalmazásban állók egyidejű csökkenése mellett történt, kivéve a textilipart és az élelmiszeripart, ahol mindkettő csökkent, valamint a fa-, papírtérmekek gyártását, ahol a termelés és az alkalmazásban állók száma is mérséklődött. Az ipari ágak közül egyedül a bányászatban nem nőtt az egy alkalmazásban állóra jutó termelés értéke.

2.2. Az értékesítés alakulása

Az ipari termelés növekedését piaci oldalról alapvetően a exportértékesítési lehetőségek biztosítják. Ezt elsősorban a régióba települt multinacionális vállalkozások tevékenysége befolyásolta, amelyek az itt előállított termékeiknek üzleti, illetve anyaországi kapcsolataikkal piacot is teremtettek. Ezt igazolja, hogy 2004-ben a feldolgozóipar árbevételének nyolctizede, az iparének közel háromnegyede az exportértékesítésből származott.

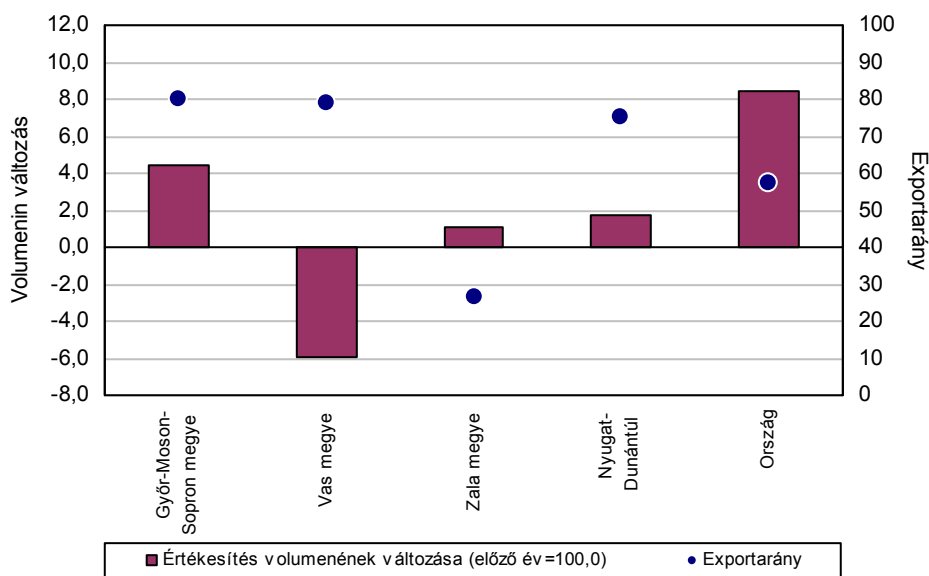
Az értékesítés indexe *

Megnevezés	(előző év=100,0)		
	2002	2003	2004
Belföldi értékesítés	98,9	104,7	99,0
Export értékesítés	103,0	110,3	103,0
Összes értékesítés	102,0	109,0	102,0

* 49 főnél többet foglalkoztató régiós székhelyű vállalkozások adatai.

Az ipari értékesítés a termeléshez hasonlóan alakult. A 49 főnél többet foglalkoztató régiós székhelyű vállalkozásoké a 2002–2004 közötti időszakban, éves átlagban 4,3%-kal emelkedett és csak 2003-at jellemezte a piacok, elsősorban az exportpiacok jelentősebb bővülése. 2004-ben a legalább **50 fővel működő** ipari szervezetek összes **értékesítéséből** származó bevétele meghaladta a 2 245 milliárd Ft-ot. Az összeg több mint kilenctizede feldolgozóipari termékek értékesítéséből származott, ezen belül is döntően gépipari eladásokból. Az élelmiszeripari értékesítés, amely a gépipari után a legnagyobb volumenű volt, a feldolgozóiparének egytizedét se tette ki.

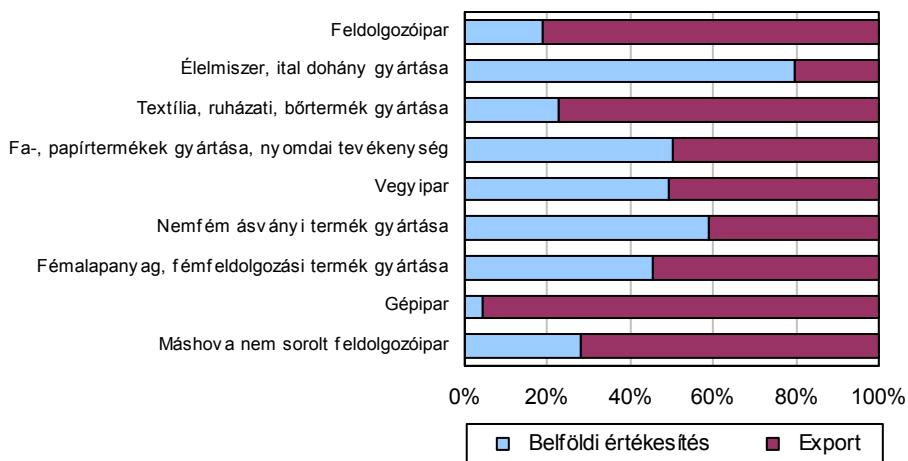
Az értékesítés volumenének változása és az export aránya, 2004 (százalék)

Volumenében 1,7%-kal nőtt a bevételük, melyen belül a kivitel 3%-kal emelkedett, a belföldi eladások 2%-os csökkenése mellett. A Nyugat-dunántúli székhelyű vállalkozások értékesítésből eredő bevétele az országos közel 16%-át, ezen belül a belföldi eladások 9,2%-át, míg a kivitel egyötödét tette ki. Közel azonos arányok adódtak a teljes körűen megfigyelt 49 főnél többet foglalkoztató ipari szervezeteknél is. Az ipari értékesítésből származó bevétel 69%-át Győr-Moson-Sopron megyei, 22%-át Vas, 9%-át Zala megyei székhelyű vállalkozások realizálták. Ezen belül az export közel háromnegyede, a belföldi eladások 55%-a Győr-Moson-Sopron megyei ipari vállalkozásaihoz kapcsolódik. A régió másik két megyéje közül, az értékesítési irányokat tekintve Zalában a belföldi értékesítés, míg Vas megyében a kivitel a nagyobb súlyú.

A termeléshez hasonlóan az értékesítésben is szinte elhanyagolható a feldolgozóipar mellett a másik két ipari ág. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás értékesítése egy, a bányászaté két nagyságrenddel kisebb, mint az említett nemzetgazdasági ágé.

A feldolgozóipar értékesítésének megoszlása értékesítési irány szerint, 2004

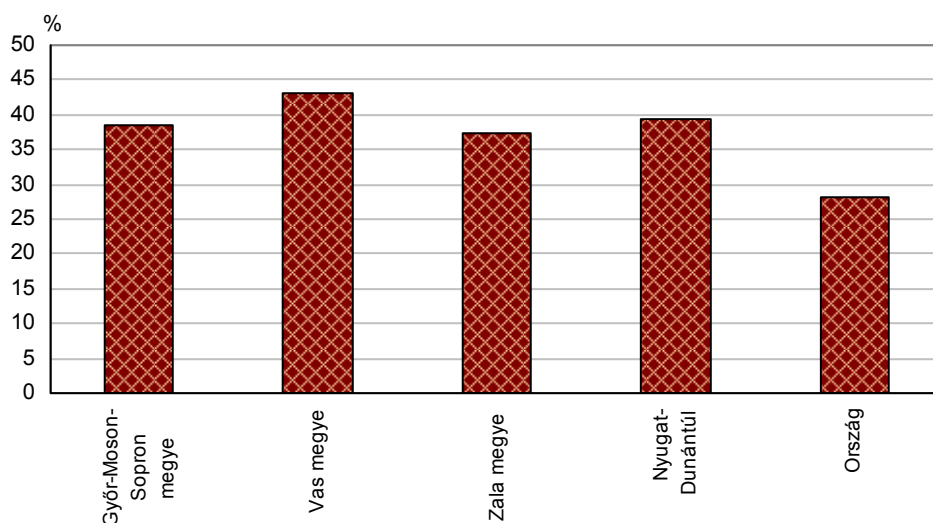
Az ipari termeléshez hasonlóan az értékesítés is, azon belül is döntően az export mindinkább egy szűk nagyvállalkozói körben koncentrálódik, míg a belföldi eladások jelentős hányadát adták a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban működő nagy szolgáltató szervezetek. Ez elsősorban Győr-Moson-Sopron és Vas megyét jellemzi. Régiós szinten 16 ipari vállalkozás, 8 az előbbi, 7 az utóbbi megyéből adta a termelés hattizedét és értékesítés héttizedét.

A **feldolgozóipari ágazatok** közül a gépipari termékek értékesítéséből eredő 1 550 milliárd Ft-os árbevétel az ipari eladások, közel kétharmadát, ezen belül az export az ipari kivitel 84%-át tette ki. A gépipar bevételének alig több mint 4%-a származott belföldi piacokról. Az ágazat mind termelési, mind értékesítési oldalról erőteljes koncentrálódást mutat. Az értékesítés túlnyomó részét a közúti járműgyártás eladásai teszik ki és innen ered a belföldi piacról származó bevételeinek több mint fele is. Ez a húzóágazat az egy évvel korábbihoz viszonyítva jelentősen bővítette belföldi eladásait és néhány százalékkal kivitelét is növelte. A feldolgozóipar második legnagyobb exportot bonyolító ágazata a textilipar volt 54 milliárd Ft-tal, közel ilyen összegű a vegyipari értékesítés is. A piacokat érintő változások következtében az ipar értékesítési szerkezete is folyamatosan módosult. Az élelmiszeripar 2004-ben bekövetkező piacvesztése – külföldön elsősorban a tej, illetve gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, belföldön ezeken kívül még az ital és húsfeldolgozás is – számottevő árbevétel kiesést okozott az ágazatnak. Az élelmiszeripari termékek értékesítéséből származó több mint 193 milliárd Ft az ipari értékesítés több mint 8%-át tette ki, a belföldi piacokra vonatkozóan 26, az exporteladásokat véve pedig mindössze 2,2%-os arányt képviselt. A textilipar belföldi eladásai számottevően visszaestek, melyet exporteladásaival kompenzálni tudott. A vegyipar mindkét relációban kiegyensúlyozott növekedést ért el, mértéke átlagosan 5%. Az elsősorban Vas megyében jelentősséggel bíró vegyi alapanyaggyártás (főként ipari gázgyártás) exportja ugrásszerűen nőtt az előző évhez viszonyítva, míg belföldi értékesítése szerény mértékben emelkedett. A feldolgozóipari ágazatok értékesítési irány szerinti megoszlása jelentős eltéréseket mutat, de többségében a magas exportarány az általános. Ez legmagasabb a gépiparban, ahol 2004-ben megközelítette a 96%-ot, mellette a textíliák gyártásában a 80%-ot. A közúti jármű gyártása szinte kizárólag kivitelre termel, melynek értéke sokszorosa a belföldi értékesítésének. Ennek ellenére 2004-ben hazai piacain 4 és félszer nagyobb mértékben növelte eladását, mint kivitelét. A régióban a gép, berendezés gyártási kapacitása Győr-Moson-Sopron és Zala megyében magasabb. A feldolgozóipari alágak korábbi évekbeli exportteljesítményét tekintve az exporthányad az utóbbi években a gépiparban és a textiliparban észrevehetően nőtt. Hét éve a textilipari termékek kevesebb, mint hattizedét értékesítették külföldön, míg a gépiparban a korábban is magas exportarányának betudhatóan néhány százalékpontos emelkedés történt. 2000-2004 között a vegyiparban szintén a kivitel arányának növekedése tapasztalható, az értékesítés több mint felét, míg korábban négytizedét tette ki. Az élelmiszeriparban az exporthányad hullámzóan változott, öt évvel korábban 25%-ot meghaladó volt, az elmúlt két évben viszont mindössze az eladások egyötödét adta, hasonlóan az 1995. évihez.

2.3. Foglalkoztatottság

2004-ben Nyugat-Dunántúlon, a 4 fő feletti létszámmal működő ipari vállalkozásoknál **alkalmazásban állók** száma csaknem 119 ezer fő volt, ami a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak közel négytizede, de az előző évekhez viszonyítva csökkenő arányt mutatott.

Az iparban alkalmazásban állók aránya, 2004

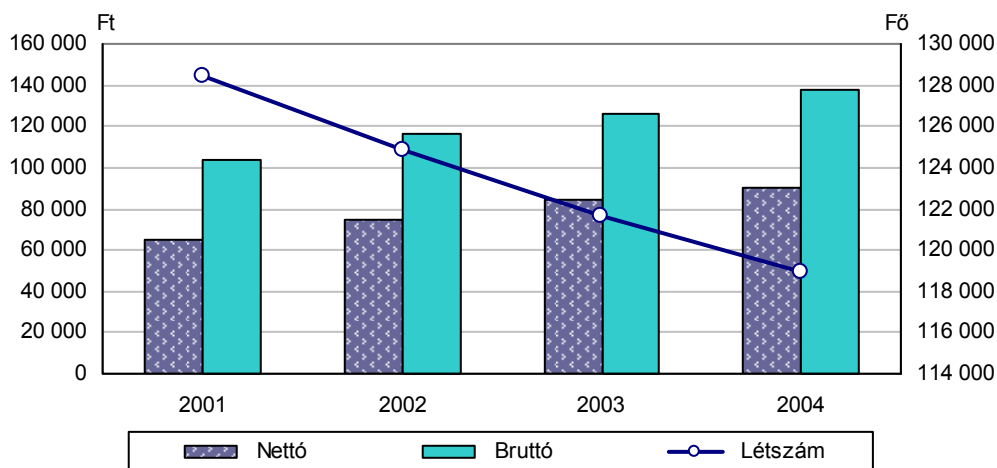

Ugyanakkor az iparosodottság magas szintjére utal, hogy az alkalmazásban állók 1000 lakosra jutó száma a régiók közül 119 fővel az első, messze felülmúlva a 77 fős országos átlagot. A régió megyéi közül Vasban 136, Győr-Moson-Sopronban 116, ugyanakkor Zala megyében 108 ipari alkalmazott jutott 1000 lakosra. A foglalkoztatásban való magas részesedés is az ipar jelentőségét mutatja. Az iparban alkalmazásban állók aránya csak Közép-Dunántúlon nagyobb, mint az ország nyugati régiójában, míg országosan 100 alkalmazásban álló közül mindössze 28 volt ipari dolgozó.

Az ipari ágakat tekintve a foglalkoztatás szempontjából a bányászat elenyésző súlyú, a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban foglalkoztatottak aránya (4,7%) alacsonyabb az országosnál (7,6%), míg a feldolgozóiparban fordított a helyzet.

A feldolgozóiparon belül a legnagyobb foglalkoztató a gépipar. Magas dolgozói létszám jellemző a textiliparban (17 358 fő) és az élelmiszer, ital, dohánygyártásban (14 767 fő) is. A vegyiparban és a fa-, papírtérmekek gyártásában együttesen alkalmaztak annyi dolgozót, mint az élelmiszeriparban. Az ipar termelési szerkezetének átalakulásával egyidejűleg változott a alkalmazásban állók számának megoszlása is az egyes ágazatok között.

Az alkalmazásban állók számának és átlagkeresetének alakulása

2004-ben az előző évhez viszonyítva számuk csak azokban a feldolgozóipari ágazatokban növekedett, ahol jelentős termelésbővülést tudtak elérni. A korábbinál kisebb termelési értéket produkáló vagy csak mérsékelt növekedést mutató területeken csökkent az alkalmazottak száma. Ez több éve tartó folyamat, de a feldolgozóiparban egy év alatt is jelentős mérséklődés történt. 2003-hoz képest a gépipar térnyerése mellett a nemfém ásványi termékek gyártásának, a fa-, papírtermékek gyártásának, a vegyiparnak és a korábbinál kisebb létszám ellenére a máshová nem sorolt feldolgozóiparnak emelkedett az iparban belüli létszámaránya, az élelmiszeriparé és a textiliparé azonban jelentősebb mértékben csökkent.

2001 és 2004 között a bányászat kivételével a többi ipari ágban mérséklődött a foglalkoztatottak száma. 2004-ben a bányászatban 2001-hez képest mintegy 140-nel nőtt, a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban több mint 100-zal, az ipari alkalmazottak 95%-át adó feldolgozóiparban 9 és félezerrel fogyott a létszám. A foglalkoztatás a textil- és a gépiparban közel tíz éve hasonló arányú volt, 2001-ben a gépipar javára már majdnem kétszeres az arány, 2004-ben pedig a gépiparban 2,9-szer annyian álltak alkalmazásban, mint a textiliparban.

A foglalkoztatottak körében a három év alatt mintegy 500-zal nőtt a részmunkaidőben dolgozók száma, arányuk 3,1-ről 3,7%-ra módosult. Hányaduk a textilgyártásban és a fa-, papírban már 2001-ben is jelentős volt, de 2004-ben már meghaladta a 9%, illetve közelítette a 11%-ot.

2001–2004 között az iparban, teljes munkaidőben dolgozó fizikaiak száma egy százalékponttal csökkent, így arányuk 81,6%. Hányaduk a feldolgozóipari ágakban 77,5 és 86,8% között szóródott, a textil, ruházati, bőrtermék gyártásban és a máshová nem sorolt feldolgozóiparban 86%-ot meghaladó volt, ezzel szemben az energiaiparban 61%.

Az alkalmazásban állók átlagkeresetének alakulása állomány-csoportok szerint

(előző év=100,0)				
Megnevezés	2001	2002	2003	2004
Bruttó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	113,4	111,5	106,9	108,8
Szellemi foglalkozású	117,3	112,8	109,7	109,7
Összesen	115,0	112,3	108,0	109,4
Nettó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	112,4	115,4	112,7	107,1
Szellemi foglalkozású	116,1	114,1	109,5	108,1
Összesen	113,7	115,4	112,0	107,6

2001 és 2004 között az ipari szférában dolgozók bruttó átlagkeresete mintegy 34 ezer forinttal emelkedett, ami éves átlagban 9,9%-os növekedést jelentett, ugyanakkor a nettó keresetek évente, átlagosan 11,6%-kal haladták meg az előző évit. 2004-ben a **bruttó átlagkereset** 137 642 Ft volt, míg az adó és járulékok levonása után havonta átlagban 90 510 Ft-ot kaptak kézhez az iparban foglalkoztatottak. Előbbi 6 660 Ft-tal, míg utóbbi mintegy 3 780 Ft-tal volt magasabb, mint a régióban alkalmazásban állóké. A szellemi dolgozók bruttó átlagkeresete 242 894 Ft volt a régióban, 7 600 Ft-tal alacsonyabb, mint országosan, de 105 ezerrel nagyobb összeget kaptak, mint a fizikaiak.

Az ipari ágak közül a kevés munkavállalóval rendelkező bányászatban fizettek a legjobban, átlagban 193 290 Ft-ot, a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban ennél mintegy 22 ezer Ft-tal, a feldolgozóiparban közel 58 ezer Ft-tal kevesebbet kerestek. A feldolgozóipari ágazatok közül a legmagasabb bruttó átlagkereset a vegyiparban (161 303 Ft) jellemző, 5 ezer Ft-tal több mint a gépiparban. Legkevesebbet a textil-, bőrtermék, lábbeli gyártásában fizettek, az átlagkereset nem érte el a 92 ezer Ft-ot. A szellemi foglalkozásúak a feldolgozóipari ágazatok közül a vegyiparban és a gépiparban kerestek a legtöbbet és ugyanez mondható el a fizikai dolgozókra is.

2.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke

2004 végén 8 427 **ipari vállalkozást** tartottak nyilván a nyugat-dunántúli régióban, melyek 90%-a folytatott tényleges termelést.

A 7 552 **ipari vállalkozás** 46%-a Győr-Moson-Sopron, 31%-a Zala, 23%-a Vas megyében tevékenykedett, melyek a térség valamennyi vállalkozásának 8,9%-át reprezentálták. Számuk 2001 óta évről-évre egyre nagyobb mértékben csökkent, a három éves időszakot tekintve éves átlagban 234-gyel, ezen belül 2004-ben már 365-tel. A társas vállalkozások száma csak az utolsó évben mérséklődött, az egyénieké mind a háromban, összesen több mint 930-cal. Ennek következtében a régió déli megyéjében, a három évvel korábbihoz képest már egynegyedével kevesebb egyéni vállalkozás működött, de a csökkenés Győr-Moson-Sopron megyében is megközelítette a 17%-ot, ugyanakkor a társas vállalkozások köre Zala megyében bővült a legnagyobb arányban. A régióban 2001-ben még harmadával több volt az egyéni vállalkozás, de az ellentétes irányú változások eredményeként 2004 végén már megközelítően ugyanannyi a társas ipari vállalkozások összes vállalkozáson belüli részaránya, mint az egyénieké. (Az egyéni vállalkozások aránya valamennyi nemzetgazdasági ágat figyelembe véve magasabb, 61,3%.)

A régióban 75 működő ipari vállalkozás jutott 10 000 lakosra. Nyugat-Dunántúl a régiók rangsorában Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl után a harmadik helyet foglalta el.

Ipari vállalkozások gazdálkodási forma szerint, 2004. december 31.

Gazdálkodási forma	Száma				Megoszlása, %			
	Nyugat-Dunántúl	Győr-Moson-Sopron	Vas	Zala	Nyugat-Dunántúl	Győr-Moson-Sopron	Vas	Zala
Jogi személyiségű								
társas vállalkozás	2 313	1 085	570	658	30,6	31,0	32,8	28,4
Jogi személyiség nélküli								
társas vállalkozás	1 451	664	290	497	19,2	19,0	16,7	21,5
Egyéni vállalkozás	3 788	1 751	878	1 159	50,2	50,0	50,5	50,1
Vállalkozás összesen	7 552	3 500	1 738	2 314	100,0	100,0	100,0	100,0

Az egyéni vállalkozók héttizede **főfoglalkozásúként**, közel kéttizede **mellékfoglalkozásban** és 12%-a **nyugdíjas**ként végezte tevékenységét. A főfoglalkozásban dolgozók aránya Zalában, a nyugdíjasoké Vas megyében volt a legmagasabb. 2004-ben a nyugdíjasok száma csökkent legnagyobb arányban (11,2%). A főfoglalkozásúaké kisebb

mértékben (7,2%), a mellékfoglalkozásúaké a nyugdíjasokat megközelítően mérséklődött. A társas vállalkozások döntő hányadát, 59%-át a korlátolt felelősségű társaságok, 35%-át a betéti társaságok adták. A nagyobb tőkeigényű részvénytársaságok a társas vállalkozások 2%-át tették ki. A betéti társaságok és a kft-k aránya a nyugat-dunántúli régió megyéiben eltér egymástól, a korlátolt felelősségű társaság, mint a legelterjedtebb gazdálkodási forma aránya Vas megyében (62,9%), a betéti társaságoké Zala megyében (38,9%) a legnagyobb.

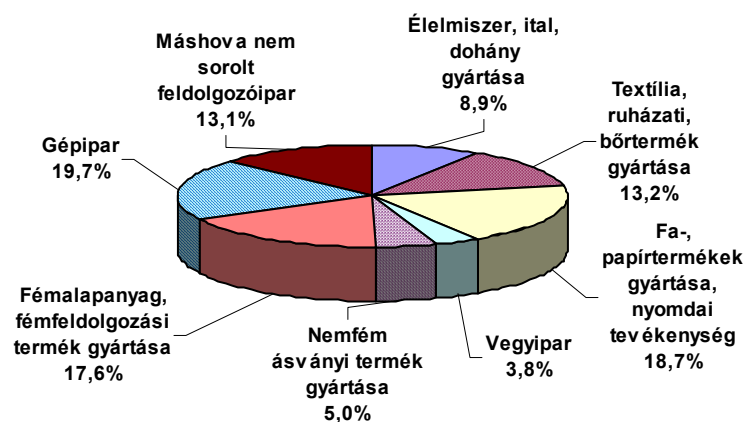
A társas ipari vállalkozások megoszlása létszám-kategória szerint, 2004

Létszám-kategória	Nyugat-Dunántúl	Győr-Moson-Sopron	(százalék)	
			Vas	Zala
			megye	
0 és ismeretlen fő	18,2	18,9	17,8	17,4
1-9 fő	54,0	53,9	50,6	56,8
10-19	10,1	10,0	11,3	9,4
20-49	8,7	8,4	9,0	8,9
50-249	6,3	5,9	7,7	5,8
250 fő és a feletti	2,7	2,8	3,7	1,7
Ipar összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

A vállalkozásokon belül a 10 fő alatti szervezetek száma a legmagasabb. A termelés és az export döntő részét adó 249 főnél nagyobb létszámú gazdasági szervezetek aránya a régió átlagában közelíti a 3%-ot, Vas megyében a 4%-ot. A társas vállalkozások több mint fele 1-9 fővel működött.

Az elmúlt években az évről évre növekvő termelési értéket egyre kisebb számú vállalkozás állította elő. A kedvezőtlen nemzetközi tendenciák a vállalkozások számának alakulásában is tükröződtek. 2004. december 31-én, a két évvel korábbinál több mint 600-zal kevesebb tevékenykedett az iparban. Ezt mintegy 770-nel csökkenő egyéni vállalkozás és közel 170-nel bővülő társas vállalkozói kör eredményezte. Utóbbiak között elsősorban a 20 fő alatti létszámot foglalkoztatók száma emelkedett nagyobb mértékben, miközben a 99 főt meghaladó vállalkozásoké számottevően csökkent.

A feldolgozóipari vállalkozások megoszlása ágazatok szerint, 2004

2004 végén a nyugat-dunántúli ipari vállalkozások 97%-a feldolgozóipari tevékenységet végzett, számuk egy év alatt 4,9%-kal – Győr-Moson-Sopron megyében 3,8, Zalában 5,3, Vas megyében 6,5%-kal – csökkent. Az ágazatok közül legtöbb a gépiparban

(1 450), a fa-, papírtermékek gyártásában (1 378), a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában (1 293), illetve a textiliparban (969) található.

A **külföldi érdekeltségű vállalkozások** az iparban gazdálkodó szervezetek 7,6%-át adták. A régió az átlagosnál fejlettebb infrastrukturális és munkaerő-piaci adottságainak köszönhetően vonzó célpontja a befektetni szándékozóknak. Az általuk végzett tevékenységek nagyobb tőkeigénye következtében a külföldi érdekeltségű vállalkozások saját tőkéjének kilenctizedével rendelkeztek. A külföldi tőke leginkább az ipar versenyképes területére, a feldolgozóiparba áramlott, ahol új gyártási kultúrák, termékek meghonosítását, illetve a korábbi kapacitások modernizálását eredményezte.

A régió gazdaságába bevont összes, mintegy 1 120 milliárd Ft-nyi külföldi tőke 94%-a ipari vállalkozásokba történő befektetés volt, melynek héttizede Győr-Moson-Sopron, kéttizede Vas, fennmaradó része Zala megyébe került.

Külföldi érdekeltségű ipari vállalkozások, 2004

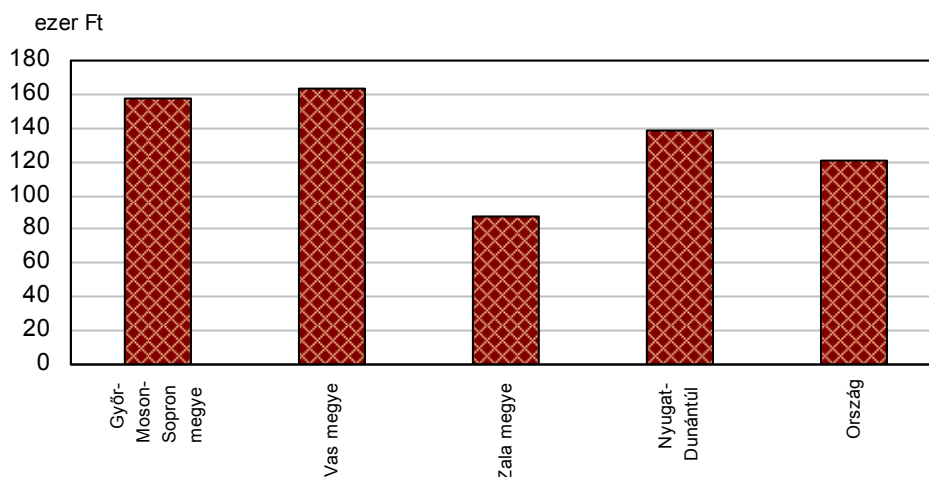
Év	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen	A régió összesen =100,0
	tulajdonban lévő				
Vállalkozások száma	369	144	63	576	23,2
Saját tőke, millió Ft	887 029	166 710	26 919	1 080 658	92,9
Ebből: külföldi részesedés	887 029	154 937	9 992	1 051 958	94,0
Egy vállalkozásra jutó saját tőke, millió Ft	2 403,9	1 157,7	427,3	1 876,1	401,1
Egy vállalkozásra jutó külföldi részesedés, millió Ft	2 403.9	1 076.0	158.6	1 826.3	405.7

A külföldi tőkével rendelkező ipari szervezetek az összes idegen tőkét felmutató szervezetnek kevesebb, mint egynegyedét tették ki, így az egy vállalkozásra jutó saját, illetve külföldi tőke négyszer akkora volt, mint ami a gazdasági ágak teljes vertikumában adott. Az idegen érdekeltséggel rendelkező ipari gazdálkodók közel kétharmada kizárólag külföldi tőkével rendelkezik, míg a többségében belföldi tulajdonúak aránya nem éri el a 11%-ot. A külföldi tőke, saját tőke aránya utóbbi körben 37%-ot tesz ki, de többségi külföldi tulajdonban lévő vállalkozások esetében már igen magas, mintegy 93%. A külföldi tőkebefektetések 84%-át kizárólag külföldi tulajdonú szervezetek hajtották végre, a hazai többségűeké az egy százalékot sem érte el. A feldolgozóiparba bevont külföldi tőke közel nyolctizede gépipari befektetés volt, mely döntően a közúti járműgyártás megteremtését és fejlesztését szolgálta. Az élelmiszeriparba 59, a vegyiparba 55, míg a fa-, papírtermékek gyártásába 44 milliárd Ft külföldi tőkét vontak be a Nyugat-Dunántúlon.

2.5. Ipari beruházások

2004-ben az egy lakosra jutó ipari beruházásokat tekintve Nyugat-Dunántúl a magasan vezető Közép-Dunántúl és az azt követő Észak-Magyarország után, 139 ezer Ft-ot megközelítő összeggel a harmadik helyet foglalta el. (Az országos átlag: 120,6 ezer Ft volt.)

Egy lakosra jutó ipari beruházás, 2004

A 4 fő feletti ipari vállalkozások régióban megvalósult beruházásai 2001–2004 közötti időszakban évről-évre hullámzó, de tendenciájában csökkenő teljesítményt mutattak, az országosan növekedést jelző trenddel szemben. Az iparban történt befektetések a nemzetgazdasági beruházások több mint négytizedét tették ki. A 139 milliárd Ft legnagyobb hányada Győr-Moson-Sopron megyébe került, háromtizedét Vas, 18%-át Zala megyei beruházásokra fordították. Anyagi-műszaki összetétele szerint nagyobb részben gép, berendezés, járművásárlás történt, építményekre a teljes beruházási összeg egynegyedét költötték. A gép, berendezés, jármű beszerzése beruházási teljesítményen belüli hányada Zala megyében volt a legalacsonyabb, Győr-Moson-Sopronban és Vasban a beruházások több mint háromnegyedét tette ki. Az ipari beruházások 85%-át a feldolgozóipari ágazatokban hajtották végre. A gépipar ezen belül is kitüntetett szerepet játszott, közel 71 milliárd Ft-ot investáltak erre a területre, többet mint a többi feldolgozóipari ágazatba együttvéve. A gépipari beruházások súlya elsősorban a régió északi megyéjében számottevő, 56%-ot meghaladó, míg Zala megyében alig haladta meg a 38%-ot. Jelentősebb összegű beruházások valósultak meg a nagy energiaszolgáltatóknál a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban, valamint az élelmiszeriparban. Előbbiben régiós szinten 20, utóbbi ágazatban 13 milliárd Ft jutott beruházásokra.

2.6. Ipari parkok *

Az ipari parkok kialakulása a rendszerváltást követően spontán módon indult meg, a vállalkozások – elsősorban multinacionális cégek – és a helyi önkormányzatok kezdeményezésére. Célja kezdetben főként a tőkebevonás, vagyis egy-egy külföldi

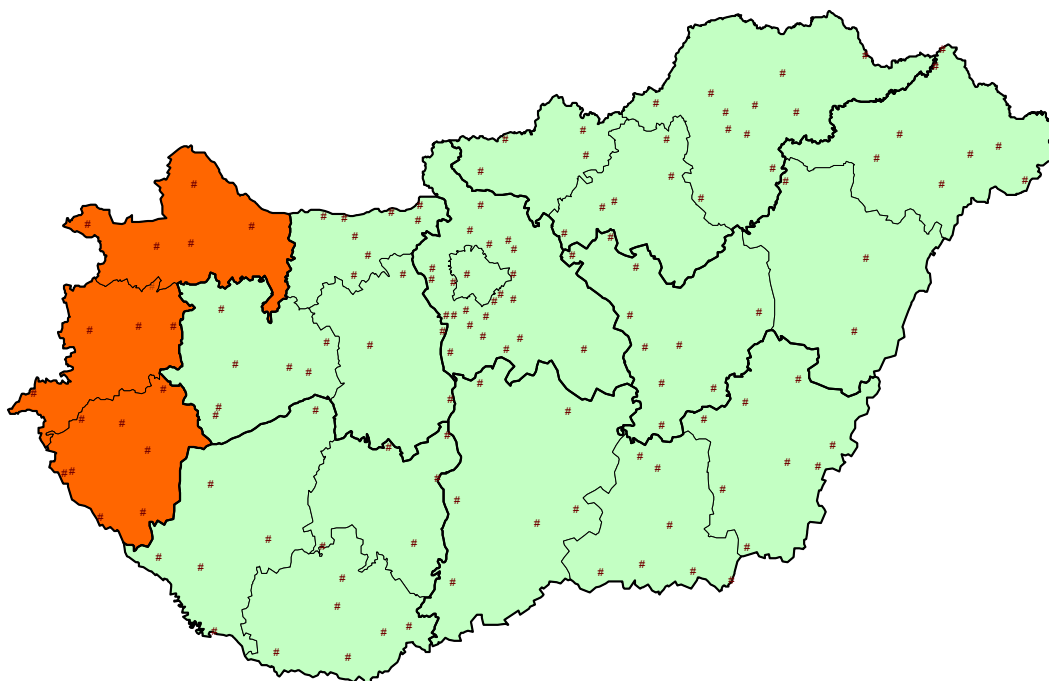
* Forrás: Gazdasági Minisztérium.

nagyvállalat letelepítése. Később a területfejlesztési szempontok előtérbe kerülésével a szándék az volt, hogy a befektetők, valamint a kis- és középvállalkozások számára az ipari parkokkal a kevésbé fejlett térségekben is modern termelési környezetet teremtsenek. Ezért a központi támogatásokkal is az ipari parkok indításához szükséges alpinfrastruktúra fejlesztését ösztönözték.

Ma az ipari parki szolgáltatások minőségi fejlesztését, inkubációs jellegű szolgáltatások megvalósítását a modern ágazatok és technológiák, a kutatási és fejlesztési intézmények, valamint az innovatív vállalkozások betelepülésének elősegítése a legnagyobb feladat. Jelenleg már számos olyan park működik, melynek van regionális gazdaságfejlesztő hatása és gazdaságszervező tevékenysége is legalább kistérségi léptékű.

A Nyugat-dunántúli régió versenyképessége megőrzésének is fontos tényezőjévé váltak az átlagosnál fejlettebb infrastruktúrával rendelkező területeken létrehozott ipari parkok. A nyugat-dunántúli régióban szerveződött ipari parkokat jó közúti elérhetőségük, valamint a nyugati exportpiacokhoz való közelségük következtében a külföldi tőkebefektetők előnyben részesítették és területükön a kezdeti időszakban nagyjából multinationális cégek telepedtek meg. Ez volt jellemző Győrben, Szombathelyen, Sopronban és Sárváron. Gyors fejlődésük eredményeként a térség ipari termelésének meghatározó elemévé váltak. Már a területfejlesztési célokkal összhangban valósult meg a kis- és közepes vállalkozások betelepítésével létrejött rédicsi és letenyei park. Az elmúlt néhány évben az ipari parkok fejlődését nemcsak újonnan létesültekben, hanem a korábban alakultakban is az odatelepült kis-, és közepes vállalkozások biztosították. Jelenleg is az ország nyugati régióiban létesült ipari parkokban koncentrálódik az ipari parki termelés és export meghatározó hányada.

Ipari parkkal rendelkező települések Magyarországon, 2004

Régióként az ipari parkok száma jelentős eltérést mutat, de szembeűnő, hogy Nyugat-Dunántúlon gazdasági súlyukhoz képest jóval kevesebb park működik. Országosan 2004. év végéig 165 ipari terület nyerte el az „Ipari Park” címet, melyből a régióban 18 található. Közűlűk 1997-ben 5-en kaptak az „Ipari Park” címet, a győri, a soproni, a

szombathelyi, a sárvári és a szentgotthárdi. 1998–1999-ben a kör újabb 7-tel bővült, a rédcisivel, a lenti, a zalaegerszegi, az ugyanit működő Ganz, a nagykanizsai, a celldömölki, valamint a mosonmagyaróvári ipari parkkal. 2000 és 2004 között újabb 6 park kapott címet, Kapuváron, Pacsán, Letenyén, Türrén, Csornán és Répcelakon. Közel 2 600 vállalkozás működött az ipari parkokban, a legtöbb (468) Dél-Alföldön, míg számuk Nyugat-Dunántúlon nem éri el a 250-et.

Az ipari parkok fejlődését jellemzi a területükön működő vállalkozások árbevételének változása. A 2002–2004 közötti időszakot tekintve Nyugat-Dunántúlt 4 régió is megelőzi – közülük három és fél, illetve kétszeres gazdasági növekedést produkálva Észak-Magyarország és Dél-Alföld, –, de Győr és Szombathely ipari parkja továbbra is Nyugat-Dunántúlt növekedésének motorja. Környékük a legfejlettebb kistérségek közé tartozik, mellettük Sopronban, Zalaegerszegen, Szentgotthárdon, Sárváron is jelentős ipari tevékenység folyik. A 2003-as év az ipari parkok teljesítményében stagnálást hozott, amiben szerepet játszott néhány multinacionális cég kivonulása, többek között Szombathelyről a Philipsé.

A jelzett időszakban a magyarországi ipari parkok összes árbevételén belül az egyes régiók teljesítmény-arányai is módosultak. A jelentősen (36,6%-kal) növekvő teljesítményből Közép-Dunántúlt ipari parkjainak részesedése a korábbi 45%-ról 36%-ra csökkent, ugyanakkor Nyugat-Dunántúlt megőrizte a közel egyharmados arányt.

A versenyképességre utal az összes árbevételben belüli magas exporthányad, ami 2004-ben, a kezdetekhez viszonyított csökkenés ellenére is meghaladta a 70%-ot, ami az iparnak, az ipari parkokkal együtt vett átlagában sem éri el országosan a 60%-ot.

Az ipari parkok gazdasági teljesítménye nem független a közvetlen gazdasági környezetétől, de attól nagyobb ütemű fejlődésre képesek, ugyanakkor jobban ki vannak téve a nemzetközi tőke hatásainak. A parkokban működő vállalkozások 2004-ben 1 500 milliárd Ft-ot meghaladó beruházást hajtottak végre. Messze a legnagyobb összeget fektették be Közép- és Nyugat-Dunántúlon. Mindez döntő jelentőséggel bír, mivel az ipari parkok beruházás-hatékonysága jóval magasabb, mint a nemzetgazdaságé. Számítások szerint egységnyi beruházási ráfordítással az ipari parkok az ipari átlagnál legalább másfélszer, a nemzetgazdaságinál két és félszer nagyobb eredményt hoznak.

Az ipari parkok foglalkoztatási jelentősége sem elhanyagolható, új munkahelyek létrehozására legtöbbször a bővítés fizikai és infrastrukturális lehetőségét biztosító telephelyeken van mód. Az ipari parkokban foglalkoztatottak létszámát tekintve Nyugat-Dunántúlt nem sokkal marad el a vezető helyen álló Közép-Dunántúltól. Ipari parkjaikban működő vállalkozásaik 2004-ben 37 ezer főt foglalkoztattak, ami a teljes létszám 26%-át tette ki, ugyanakkor a régió iparában alkalmazásban állókének mintegy háromtizedét.

3. Győr-Moson-Sopron megye ipara

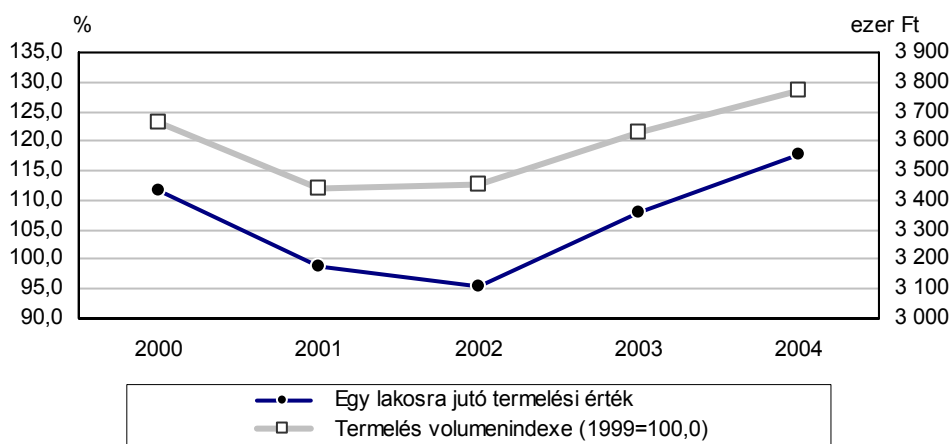
3.1. A termelés és a termelékenység alakulása

Győr-Moson-Sopron megye a Nyugat-dunántúli régió legiparosodottabb megyéje. Az ipari termelés és annak egy lakosra jutó értéke itt a legmagasabb. 2003-ban az ipar a megyei bruttó hozzáadott érték előállításához 41%-kal járult hozzá. Folyó áron mért értéke meghaladta a 345 milliárd Ft-ot, amiből a feldolgozóipar együttes részaránya 93%. A régió ipari tevékenysége során termelt bruttó hozzáadott érték felét Győr-Moson-Sopron megye

adta. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy az egy főre jutó GDP az országos átlagot egyötödével múlta felül, és a megyék közül itt volt a legmagasabb.

A megyében működő, 4 főnél többet foglalkoztató ipari szervezetek termelése 2001-ben visszaesett, amit az elhúzódó dekonjunktúra miatt 2002-ben még alig észrevehető, 2003-ban és 2004-ben már számottevő növekedés követett. 2004-ben 1 565 milliárd Ft termelési értéket produkáltak, ami a régió ipari teljesítményének 55%-át tette ki. A termelés volumene 6%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál.

Az ipari termelés és az egy lakosra jutó termelési érték alakulása *

* A 4 fő feletti vállalkozások.

A dekonjunktúrát 2003-ban felváltó kedvező folyamatok következtében a termelés 2002 és 2004 között, éves átlagban a régiót jellemzőnél (6,8%) kisebb mértékben, 4,7%-kal nőtt. 2004-ben az előző évit 15%-kal múlta felül.

Az egy lakosra jutó termelési érték 3 556,7 ezer Ft volt, ami egynegyedével magasabb mint a régiós érték és 2,3-szerese az országos átlagnak. Összehasonlításképpen az előző évhez viszonyítva 6%-kal emelkedett. A **termelékenység** ebben a vállalkozói körben a bányászat kivételével minden ipari ágban és valamennyi feldolgozóipari ágban növekedett. A növekedés a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban volt a legmagasabb, 30%-ot megközelítő.

A termelés és a termelékenység alakulása *

Megnevezés	(előző év=100,0)				
	2000	2001	2002	2003	2004
Termelés	121,7	91,4	100,2	108,3	105,2
Alkalmazásban álló	108,5	100,2	98,3	97,5	95,5
Egy alkalmazásban állóra jutó termelés	112,2	91,2	101,9	111,1	110,2

* 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások adatai.

A megyében bejegyzett 49 főnél többet foglalkoztató ipari szervezetek termelése hasonló tendenciát követve változott. 2004-ben a termelési érték megközelítette a 1 580 milliárd Ft-ot, ami volumenében 5,2 %-kal haladta meg az előző évit. A megye iparszerkezetében bekövetkezett változást a régióhoz hasonlóan a élelmiszer és könnyűipar térvészése és a gépípar jelentős fejlődése okozta. A külföldi befektetők megjelenésével

meghatározóvá, a hozzákapcsolódó alkatrészgyártással húzóágazattá vált a közúti járműgyártás. A jelentős múlttal rendelkező ipari ágazatok ennél nagyságrendekkel kisebb teljesítményt nyújtottak.

A termelés 87%-a 42, legalább 300 főt foglalkoztató szervezettől származott, 13%-a 110, 50–199 fővel működött.

2004-ben a feldolgozóipar a megye ipari termelésének 93%-át adta és az egy évvel korábbinál 4,1%-kal nagyobb teljesítményt produkált. A feldolgozóiparon belül a gépipar a domináns, az ipari vertikum termelésének háromnegyedét, a feldolgozóiparének közel nyolctizedét adta. Az élelmiszer, ital, dohány gyártása 7,0%-kal, a vegyipar 3,1, a textilipar és a fa-, papírtermékek gyártása 2,3–2,4%-kal részesedett a feldolgozóipari produktumból, a többi ágazat termelési hányada együttesen sem érte el a 6%-ot. A másik ipari ág a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás 7%-ot meghaladóan járult hozzá az ipar teljesítményéhez.

Az egyes ágak, ágazatok termelésének összehasonlító áron mért indexe 86,6 és 121,9% között szóródott. Legjelentősebb mértékben a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás növelte termelését, melyet két feldolgozóipari ágazat, a fa, papírtermékek gyártása (17,6%), valamint a nemfém ásványi termék gyártása (17,1%) követett. Öt százalékot meghaladóan bővült a gépipar és a fémalapanyag, fémtermék gyártása ágazat produktuma, a többiben ennél kisebb a növekedés. A feldolgozóipar második legjelentősebb ágazata az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása az egy évvel korábbihoz viszonyítva 13%-kal kisebb teljesítményt nyújtott.

Az egy alkalmazásban állóra jutó termelés értéke megközelítette a 38 millió Ft-ot. A fa-, papírtermékek gyártásában csekély létszámbővítés mellett jelentős termelésnövekedést ért el, így a megyeinél nagyobb növekedést produkált az ágazat (16,3%). Hasonló, illetve közel kétszer ekkora mértékű javulás jellemezte a fémalapanyag fémfeldolgozási termék gyártás, valamint a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás termelékenységét. A gépiparban 66,6 millió Ft jutott egy alkalmazásban állóra, jóval több mint a többi feldolgozóipari ágazatban. A termelékenység a foglalkoztatottak létszámának bővülése mellett is növekedett.

A gépek, berendezések, a híradástechnikai termékek, valamint a villamos gép, műszer, gyártásának teljesítménye is számottevő volt. A második legnagyobb iparágban, az élelmiszeriparban az italgyártásé a vezető szerep, de jelentős a húsfeldolgozás is. Az élelmiszeripari termelés visszaesése ellenére is közel 9%-kal nőtt a termelékenység, mivel az alkalmazásban állók száma is ötödével csökkent. A vegyipar elsősorban a műanyag termékgyártásra épül, termelékenységének emelkedése 2004-ben kizárólag a termelés (45,6 milliárd Ft) bővüléséből adódott. A 2004-ben ugyancsak dinamikus fejlődést mutató nemfém ásványi termék gyártásában a foglalkoztatottak létszáma is jelentősen emelkedett. A fa-, papírtermékek gyártásához hasonló teljesítményt (34 milliárd Ft) adó textiliparban 10%-kal nőtt az egy alkalmazásban állóra jutó termelés értéke, számottevő létszámcsökkenés mellett. Tevékenységei közül 2004-ben a textilruházat-, és az egyéb textilárúk gyártása, illetve a textilszövés számottevő.

3.2. Az értékesítés alakulása

Az ipari termelés növekedését alapvetően a exportértékesítési lehetőségek biztosítják. 2004-ben a feldolgozóipar árbevételének a régiós átlagnál jóval nagyobb hányada, mintegy 86%-a származott az exportból.

Az értékesítés alakulása *

(előző év=100,0)

Megnevezés	2000	2001	2002	2003	2004
Belföldi értékesítés	108,0	102,9	96,3	101,7	104,8
Export értékesítés	125,0	88,7	101,8	109,8	105,2
Összes értékesítés	122,3	90,9	100,8	108,2	105,1

* A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások adatai.

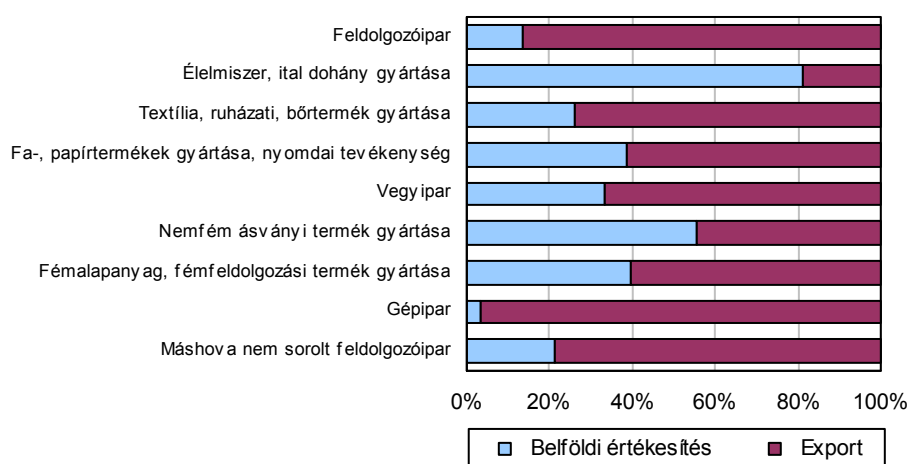
A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások eladásai a 2000. évi jelentős növekedést követően 2003-ban élénkültek meg újból, elsősorban az export bővülésének köszönhetően. A belföldi értékesítés nettó árbevétele csak az ezt követő évben nőtt számottevően.

2004-ben a székhely szerint megfigyelt vállalkozások **értékesítése** meghaladta az 1 600 milliárd Ft-ot, ami összehasonlító áron 4,4%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva. Ehhez az export 5,1, míg a belföldi eladások 2,1%-os növekedéssel járultak hozzá.

Az exportértékesítés bevétele meghaladta az 1 300 milliárd Ft-ot, ami a hazai piacoktól befolyt összeg négyszeresét tette ki.

A megyei székhelyű vállalkozások értékesítésből eredő bevétele a régiós eladások 69%-át adta, ezen belül a belföldi eladások 55%-át, míg az export 74%-át tette ki. A termeléshez hasonlóan az értékesítés is egy szűk nagyvállalkozói körre koncentrálódott, összesen 8-an adták az értékesítés közel nyolctizedét, míg 5-en a kivitel 82%-át.

A feldolgozóipar értékesítésének megoszlása értékesítési irány szerint, 2004

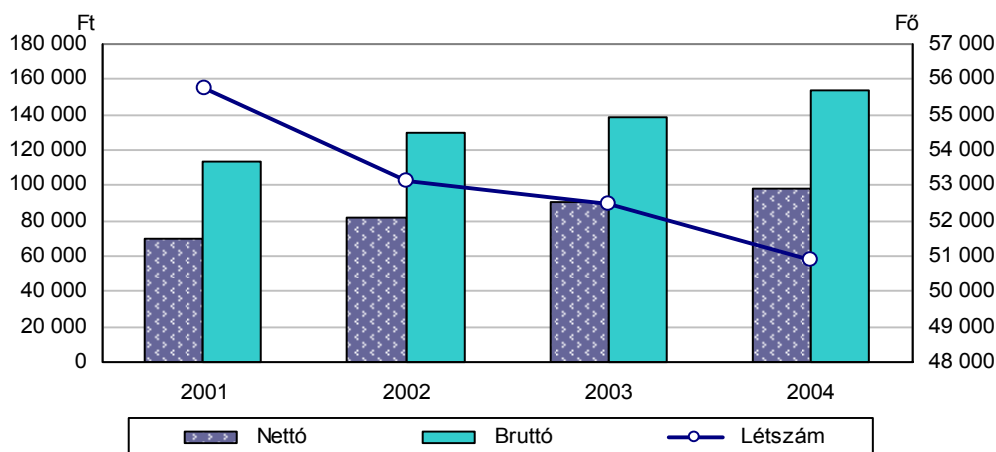
Az ipari értékesítés árbevételének nyolctizede származott exportból. A **feldolgozóipari ágazatok** közül a gépipar 1 172 milliárd Ft-os árbevétele az ipari eladások, több mint héttizedét, ezen belül exportja az ipari kivitel 87%-át tette ki. A gépipar bevételeinek exporthányada megközelítette a 97%-ot, ezáltal döntő befolyást gyakorol a külföldi piacokról

származó árbevétel alakulására. A gépipar összes értékesítésének és exporteladásainak is túlnyomó részét (95,6%-át) a közúti járműgyártás eladásai tették ki, de innen ered a belföldi értékesítésből származó bevételnek több mint hattizede is. Jelentősen nőttek mind a belföldi, mind a külföldi eladások. A feldolgozóipar második legnagyobb exporthányaddal rendelkező ágazata a máshova nem sorolt feldolgozóipar (bútorgyártás, játékgégyártás) volt. A kivitel értékét tekintve már a vegyipar állt a második helyen, amely külföldi relációban 40 milliárd Ft összegű terméket, elsősorban műanyagokat forgalmazott. Több ágazat exportja (fa-, papírgyártás, textilipar, fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása) 25-30 milliárd Ft között változott. Néhány ágazat piacvesztéséből adódóan 2004-ben is módosult az ipar értékesítési szerkezete. Legnagyobb arányban az élelmiszeripar belföldi eladásai estek vissza. Negyedével kisebb bevételt realizált a hazai piacokon, melyet alacsony exportarányából adódóan egyes élelmiszeripari szakágazatokban elért jelentős exportteljesítmény növekedése sem tudott ellensúlyozni. Ennek ellenére az értékesítésből származó több mint 97 milliárd Ft árbevétele az ipar értékesítésének több mint 6%-át tette ki, míg a belföldi piacokon való részesedése meghaladta a 24%-ot. Az élelmiszeriparral ellentétben csökkenő belföldi eladásait a textilipar többlet exporteladással kompenzálni tudta. A vegyipar értékesítése 8,7%-kal emelkedett, ezen belül exportja 4,5%-kal, belföldi értékesítése számottevően, 18,3%-kal nőtt. A feldolgozóipari ágazatok értékesítési irány szerinti megoszlása jelentős eltéréseket mutatott, de többségében magas exportarány adódott. Ez legmagasabb a gépiparban, de a közúti jármű gyártása szinte kizárólag kivitelre termel, exportjának értéke sokszorosa a belföldi értékesítésnek. 2004-ben tovább bővítette exportpiacait, de belföldi eladásait tekintve is sikeres évet zárhatott. 2000-2004 között a kivitel arányának növekedése volt tapasztalható, a máshova nem sorolt feldolgozóiparban, a vegyiparban a fa-, papírtérmekek gyártásában, a gépiparon belül a gép, berendezés gyártásában és csökkenés a nemfém ásványi termék gyártásában.

3.3. Foglalkoztatottság

2004-ben Győr-Moson-Sopron megyében, az iparban **alkalmazásban állók** száma, a 4 fő feletti létszámmal működő vállalkozásoknál megközelítette az 51 ezer főt, ami a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak 38%-a. Számuk 2001 és 2004 között több mint 4 800 fővel mérséklődött.

Az alkalmazásban állók számának és átlagkeresetének alakulása

Az alkalmazásban állók 1000 lakosra jutó számában csak Komárom-Esztergom, Vas és Fejér megye előzi meg 136-tal, 127-tel, illetve 117-tel. Az ipari ágakat tekintve a bányászat elenyésző súlyú, a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban foglalkoztatottak aránya 5,4%, alacsonyabb az országosnál (7,6%), míg a feldolgozóiparban 94%-ot meghaladó.

A feldolgozóiparon belül a gépiparban dolgoznak a legtöbben, közel 21 ezren, de a textiliparban és az élelmiszeriparban is egyaránt több mint hatezren álltak alkalmazásban. A vegyiparban 4 300-an, míg a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában közel 3 500-an vállaltak munkát.

2001 és 2004 között csak a vegyiparban (511 fővel), az egyéb feldolgozóiparban (207 fővel), a bányászatban (145 fővel) és az energiaszektorban (20 fővel) nőtt az alkalmazásban állók száma, ugyanakkor az ipari alkalmazottak 94%-át kitevő feldolgozóiparban összességében 5 ezerrel fogyott a létszám. Jelentős, együttesen több mint 4 200 főt érintő létszámcsökkenés jellemző a textiliparban és az élelmiszer, ital, dohány gyártásában, de 500 fő felletti a fogyás a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában és a gépiparban is.

Az iparban alkalmazásban állók átlagkeresetének alakulása állomány-csoportok szerint

(előző év=100,0)				
Megnevezés	2001	2002	2003	2004
Bruttó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	113,7	114,0	105,6	110,1
Szellemi foglalkozású	115,4	114,4	110,4	112,4
Összesen	114,7	114,3	106,9	111,0
Nettó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	112,5	116,9	111,1	107,7
Szellemi foglalkozású	114,2	115,4	109,8	110,4
Összesen	113,4	116,5	110,5	108,6

2001 és 2004 között az ipari szférában dolgozók bruttó átlagkeresete mintegy 40,5 ezer forinttal emelkedett, ami éves átlagban 11,7%-os növekedést jelentett, ugyanakkor a nettó keresetek évente, átlagosan 12,2%-kal haladták meg az előző évit. 2004-ben a **bruttó átlagkereset** 154 154 Ft volt, míg az adó és járulékok levonása után havonta átlagban 98 086 Ft-ot kaptak kézhez az iparban foglalkoztatottak. Előbbi 7 370 Ft-tal, míg utóbbi mintegy 3 230 Ft-tal volt magasabb, mint a megyei átlag. A szellemi dolgozók bruttó átlagkeresete 263 649 Ft volt a megyében, 137 123 Ft-tal magasabb, mint a fizikaiaké.

Az ipari ágak közül a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban fizettek a legjobban, átlagban 192 776 Ft-ot, a feldolgozóiparban közel 41 ezer Ft-tal kevesebbet kerestek. A feldolgozóipari ágazatok közül a legmagasabb bruttó átlagkereset a gépiparban (178 981 Ft) jellemző, 18 ezer Ft-tal több mint a nemfém ásványi termék gyártásában. A textília, bőrtermék, lábbeli gyártásával foglalkozóknak fizették a legkevesebbet, keresetük nem érte el a 100 ezer Ft-ot.

3.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke

2004 végén a megyében tevékenykedő összes vállalkozáson belül az iparral foglalkozók aránya 8,8%-ot tett ki. Valamivel nagyobb részük egyéni vállalkozási formában működött. Számuk (3 500) összességében 241-gyel lett kevesebb 2001 óta, ezen belül a társas vállalkozásoké 117-tel növekedett, az egyénieké 358-cal, 17%-kal csökkent.

Az egyéni vállalkozók 68%-a **főfoglalkozású**, közel kéttizede **mellékfoglalkozású** volt, 12%-uk pedig **nyugdíjas** vállalkozó. A társas vállalkozások döntő hányadát, 59%-át a korlátolt felelősségű társaságok, 34%-át a betéti társaságok adták. A nagyobb tőkeigényű részvénytársaságok hányada 2%.

A társas vállalkozásokon belül a 10 fő alatti szervezetek aránya megközelítette a 73%-ot, a 249 főnél nagyobb létszámúaké nem érte el a 3%-ot.

A feldolgozóipari vállalkozások száma egy év alatt 3,8%-kal nőtt, hányaduk 98%. A legtöbben a gépiparban, a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában, illetve a fa-, papírtérmékek gyártásában tevékenykedtek.

A megyébe áramló külföldi tőke 95,5%-a ipari vállalkozásokba történő befektetés volt, döntő részben a feldolgozóiparra koncentrálódott. Mintegy 640 milliárd Ft a közúti járműgyártást szolgálta. Ennél nagyságrenddel kevesebb, de jelentős, egyaránt 40 milliárd Ft körüli külföldi tőke került az élelmiszer, ital, dohány, a textília és a villamos gép, készülék gyártásba, a híradástechnikai termék, készülék gyártásba közel 30 milliárd Ft, a fafeldolgozás, fonott áru gyártásba pedig 19,8 milliárd Ft.

Külföldi érdekeltségű ipari vállalkozások, 2004

Megnevezés	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen	A megye összesen =100,0
	tulajdonban lévő				
Vállalkozások száma	171	69	32	272	24,5
Saját tőke, millió Ft	714 479	78 394	8 874	801 747	94,4
Ebből: külföldi részesedés	714 479	70 974	4 077	789 530	95,5
Egy vállalkozásra jutó saját tőke, millió Ft	4 178,2	1 136,1	277,3	2 947,6	384,6
Egy vállalkozásra jutó külföldi részesedés, millió Ft	4 178,2	1 028,6	127,4	2 902,7	388,8

A befektetések eredményeképpen az idegen tőkével rendelkező ipari vállalkozások az összes külföldi érdekeltségű vállalkozás kevesebb, mint egynegyedét tették ki. Az egy vállalkozásra jutó saját, illetve külföldi tőke 3,8-szer, illetve 3,9-szer akkora volt, mint ami a gazdasági ágak teljes vertikumát jellemezte. Az idegen érdekeltséggel rendelkező ipari gazdálkodók közel 63%-a kizárólag külföldi tőkével rendelkezett, míg a többségében belföldi tulajdonúak hányada 12%-nál kevesebb. A külföldi tőkéből a saját tőke aránya ez utóbbi körben 46%-ot tesz ki, a többségi külföldi tulajdonban lévő vállalkozások esetében pedig mintegy 91%. Az iparban a külföldi tőkebefektetések kilenctizede kizárólag külföldi tulajdonú szervezetek felé irányult, a hazai többségű ipari vállalkozásokba fektetett idegen tőke alig fél százalékot tesz ki.

3.5. Ipari beruházások

A 2001 és a 2004 közötti időszakban a beruházási ráfordítások ingadoztak. 2004-ben az egy lakosra jutó ipari beruházásokat tekintve a megyék között 157 131 Ft-tal Győr-Moson-Sopron megye az 5. helyet foglalta el, az első helyen álló Komárom-Esztergom megyétől 271 ezer Ft-tal elmaradva.

Az iparban történt befektetések a megye összes beruházásának több mint felét tették ki. A 69 milliárd Ft legnagyobb részéből, mintegy 77%-ából gép, berendezés, jármű beszerzése történt, a fennmaradó összeget majdnem teljes egészében építmény beruházásokra fordították. Az ipari beruházások 85%-át a feldolgozóipari fejlesztések jelentették, melyből a gépiparba több mint 39 milliárd Ft jutott. A gépipari beruházások súlya Győr-Moson-Sopron megyében a legszámottevőbb, 56%-ot meghaladó. 10 milliárd Ft feletti beruházást ezen kívül csak az energiaszektorban hajtottak végre, jelentősebb, 5-6 milliárd Ft körüli fejlesztések az élelmiszeriparban és a vegyiparban történtek. 2004-ben a közúti járműgyártás beruházási teljesítménye volt a legnagyobb.

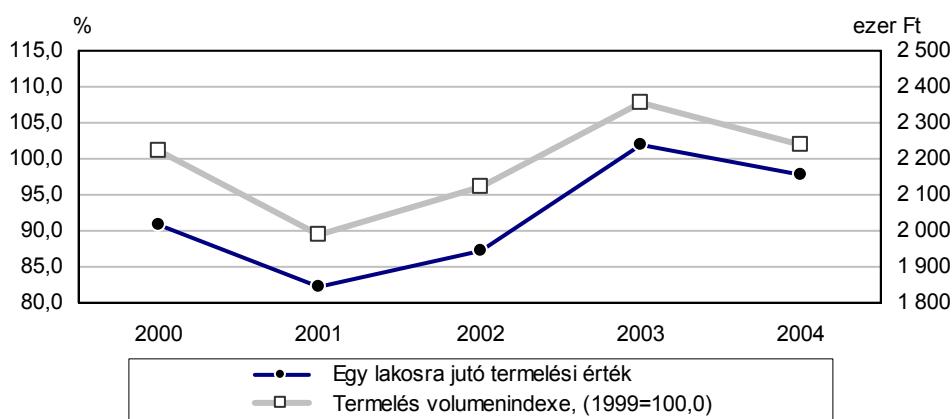
4. Vas megye ipara

4.1. A termelés és a termelékenység alakulása

Vas megye Győr-Moson-Sopron megyéhez hasonlóan az ország és a régió iparosodott megyéi közé tartozik. Az ipari termelés és annak egy lakosra jutó értéke a Nyugat-Dunántúlon itt a legalacsonyabb, az ipari foglalkoztatottak arányát tekintve megelőzi Győr-Moson-Sopron megyét.

2003-ban ipara megyei szinten a bruttó hozzáadott érték előállításában 41,5%-ban részesedett. 2002-ben ennek összege folyó áron mérve meghaladta a 144 milliárd, egy évvel később a 186 milliárd Ft-ot, amiben a feldolgozóipar részesedése 180 milliárd Ft volt. Míg a Nyugat-Dunántúl összes bruttó hozzáadott értékének negyedét, az ipari GDP-nek 27,2%-át a megyében állították elő. Az egy főre jutó GDP az országos átlagot 4,7%-kal felülmúlta, és a megyék közül itt volt a harmadik legmagasabb.

Az ipari termelés és az egy lakosra jutó termelési érték alakulása *

* 4 fő feletti vállalkozások.

2004-ben a megyében működő, 4 főnél többet foglalkoztató ipari szervezetek 573,6 milliárd Ft termelési értéket állítottak elő, ami a régió ipari teljesítményének egyötöde volt. A termelési érték a régió megyéi közül egyedül itt csökkent, összehasonlításként áron számítva az előző évinél 5,6%-kal volt alacsonyabb.

A megyében a 2001. évi ipari termelés-visszaesést lendületes fejlődés váltotta fel, melyet 2004-ben egy újabb megtorpanás követett. Ennek következtében a termelés 2002 és 2004 között, éves átlagban 4,4%-kal emelkedett, ami a régió megyéi közül a legkisebb. Az ipari termelés egy lakosra jutó értéke 2 158 ezer Ft volt, a megyék között az ötödik legnagyobb, az országos átlag 1,4-szerese.

Az egy alkalmazásban állóra jutó termelés 2004-ben 16 millió Ft-ot tett ki, a **termelékenység** ebben a vállalkozói körben összességében egy százalék alatti mértékben nőtt. Számottevően javult viszont a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában és a máshova nem sorolt feldolgozóiparban. A növekedés a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban meghaladta a 4%-ot. Az egy alkalmazásban állóra jutó termelés a termelési érték kétharmadát adó gépiparban megközelítette a 30 millió Ft-ot, a vegyiparban 22 millió, az élelmiszeriparban 13 millió, az egyéb nemfém ásványi termék gyártásában közel 13 millió Ft volt.

A termelés és a termelékenység alakulása *

(előző év=100,0)					
Megnevezés	2000	2001	2002	2003	2004
Termelés	102,5	87,4	106,2	114,9	94,1
Alkalmazásban álló	94,2	105,0	99,5	94,1	92,8
Egy alkalmazásban állóra jutó termelés	108,8	83,2	106,7	122,1	101,4

* 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások adatai.

A megyei székhelyű 49 főnél több foglalkoztatottal működő ipari vállalkozások termelése tendenciájában az 5 fővel működő szervezetekéhez hasonlóan alakult, de azoknál valamivel nagyobb mértékű visszaesést mutatott. 2004-ben a termelési érték megközelítette az 500 milliárd Ft-ot, ami 5,9 %-kal maradt el a 2003. évitől. Az alkalmazásban állók létszáma a 2001-ben bekövetkezett átmeneti emelkedés után évről-évre növekvő ütemben csökkent. Ennek következtében a termelékenység 2001. évi jelentős visszaesése 2004-ben már nem ismétlődött meg. A 2001–2004 közötti időszakban tizedével nőtt az egy alkalmazásban állóra jutó termelés, melynek értéke meghaladta a 17 millió Ft-ot. A megye iparszerkezetének változásában az ipari termelésben nagyobb súllyal szereplő ágak, ágazatok teljesítményváltozása éreztette leginkább a hatását. 2004-ben az előző évhez viszonyítva, a termelés közel 9%-át adó élelmiszer, ital, dohány gyártása több mint tizedével növelte teljesítményét, ezzel szemben a bér munkára alapozott textilipar, bőrtermék, lábbeli gyártásában az olcsó import és a külföldi megrendelések hiánya a termelés 20%-os csökkenését eredményezte. A textilipari vállalkozások versenyképessége már több mint öt éve folyamatosan romlott, ami a termelés visszaesésével és az alkalmazásban állók számának mérséklődésével járt együtt. A gépipari termelés volumene 7,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól, miközben belső ágazati szerkezete többek között a híradástechnikai termék, készülék gyártás jelentős teljesítmény csökkenéséből, valamint a közúti járműgyártás termelés növekedéséből adódóan módosult. A vegyipari termelés összességében stagnálást mutatott, miközben a termelési érték nagyobb hányadát előállító ipari gázgyártás termelési értéke nőtt, a műanyag termékeké a gyenge belföldi kereslet miatt

csökkent. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban, valamint a kisebb termelési potenciállal rendelkező feldolgozóipari ágazatok közül a máshova nem sorolt feldolgozóiparban számottevően, a fa-, papírtermékek gyártásában kisebb mértékben nőtt a teljesítmény.

Az ipari gazdálkodók közül a megyében is a 299 fő felettiek állították elő a termelési érték döntő hányadát, míg a 67 közepes méretű, 49–299 fős vállalkozás tevékenysége a termelési érték 16%-át eredményezte.

2004-ben a feldolgozóipar a megye ipari termelésének 99%-át adta és az egy évvel korábbinál 6%-kal kisebb teljesítményt nyújtott. A gépipari tevékenység, azon belül is a közúti járműgyártás és beszállítói háttéripara, akár csak Győr-Moson-Sopron megyében, itt is meghatározó, az ipari vertikum és a feldolgozóipar termelésének héttizedét produkálta. Az élelmiszer, ital, dohány gyártása még 8,8%-os termelési részaránnyal is a második legjelentősebb feldolgozóipari ágazat a gépipar után, a vegyipar 6,9, míg a textilipar és a fa-, papírtermékek gyártása 4,9, illetve 4,2%-kal részesedett. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ág 1%-nál kevesebbel járult hozzá az ipari teljesítményhez.

A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozásoknál a **termelékenység** a 2001-ben mutatott 17%-os visszaesést követően 2002 és 2004 között jelentős mértékben nőtt, közel ötödével emelkedett az egy alkalmazottra jutó ipari termelés. A vállalkozások 2004-ben az előző évinél 7,2%-kal kevesebb alkalmazottal termeltek, de emellett teljesítményük is csökkent. Az egy alkalmazásban állóra jutó termelés így mindössze 1,4%-kal emelkedett. Az ipar átlagát ugyanakkor jóval meghaladó termelékenység növekedést produkált a bútorgyártásból adódóan a máshova nem sorolt feldolgozóipar (19,1%), a fémalapanyag fémfeldolgozási termék gyártása ágazat (16,8%), valamint a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (11,0%). A termelékenység javulást az egyéb feldolgozóiparban a termelés növekedése mellett, az alkalmazásban állók számának csökkenésével, az energiaszektorban azok emelkedését jóval meghaladó termelésbővítéssel érték el. A fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában a teljesítmény számottevő csökkenése mellett több mint egyharmadával visszaesett az alkalmazottak száma is. A gépiparban egy alkalmazásban állóra több mint 30 millió Ft, míg a vegyiparban 25 millió Ft jutott.

4.2. Az értékesítés alakulása

A megye ipari termelése szoros kapcsolatban áll az export értékesítés alakulásával. Ugyanis míg tíz éve az ipari termékek alig több mint fele került külföldi piacokra, addig 2004-ben az ipari exportarány megközelítette a 80%-ot.

Az értékesítés indexe *

Megnevezés	(előző év=100,0)				
	2000	2001	2002	2003	2004
Belföldi értékesítés	85,3	114,7	105,2	115,2	83,6
Export értékesítés	105,1	83,0	105,9	115,2	97,1
Összes értékesítés	101,3	88,0	105,7	115,2	94,2

* 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások adatai.

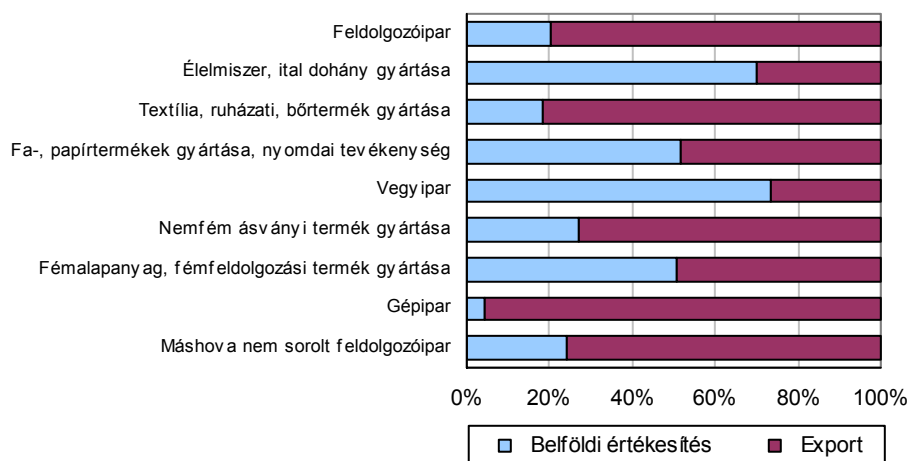
A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások értékesítésére is hatással volt a piacok 2001. évi jelentős szűkülése. Az azt követő évben kisebb mértékben ugyan, de az előző évhez viszonyítva már mindkét értékesítési irányban nőttek az eladások. 2003-ban jelentős az élénkülés, amit 2004-ben egy kisebb visszaesés követett.

A Vas megyei székhellyel rendelkező ipari vállalkozások **értékesítése** a régiós eladásokból 22%-kal részesedett, melynek összege meghaladta az 519 milliárd Ft-ot. A belföldi eladások, nagyrészt a híradástechnikai termék, készülék gyártása ágazat értékesítésének visszaesése következtében, 16,2%-kal, az export 2,7%-kal volt kisebb az egy évvel korábbinál, összességében 5,9%-os a csökkenés.

Az exportbevétel meghaladta a 408 milliárd Ft-ot, mely a régiós ipari export 23%-a. Nyolctizede gépipari termékek értékesítéséből származott.

A Vas megyei ipari vállalkozások értékesítéséből származó bevételnek több mint háromnegyedét, illetve a kivitel 83%-át összesen 10 nagyvállalkozói körbe tartozó vállalkozás adta.

A feldolgozóipar értékesítésének megoszlása értékesítési irány szerint, 2004

Az ipari bevétel túlnyomó része a feldolgozóiparból származott. Ezen belül a **gépgyártásnak** van meghatározó súlya, kevésbé jelentős belföldi értékesítése mellett 2004-ben az ipari export nyolctizedét realizálta, a feldolgozóipar összes bevételének kétharmadát adta. Értékesítésének exporthányada közel 96%. A megye ágazati koncentrálttsága nem olyan erőteljes, mint Győr-Moson-Sopronban. Az eladások héttizedét a közúti járműgyártás jelentette, de emellett számottevő a villamos gép, készülék- és a híradástechnikai termék, készülékgyártás is. A két alágazat értékesítése meghaladta a 86 milliárd Ft-ot, bevételük egyenként is közel akkora, mint az élelmiszeriparé. Az előbbi alágazat szinte kizárólag külső piacokon értékesít, de ugyanott talál vevőre a híradástechnikai termékek 95%-a is. Az értékesítés szempontjából kisebb jelentőségű gép, berendezés gyártása ágazat mindkét értékesítési relációban fokozta tevékenységét. A régióba települt közúti járműgyártás eladásból származó exportárbevételének 17%-át, a belföldinek 26%-át a Vas megyei székhellyel rendelkező vállalkozások, ugyanakkor 82, illetve közel 73%-át a Győr-Moson-Sopron megyeiek szerezték. Míg utóbbiak 2004-ben növelni tudták értékesítésüket, addig Vas megyében csökkenés a jellemző. A feldolgozóipar második legnagyobb exporthányaddal rendelkező ágazata a textilipar (81,4%). 2004-ben mindhárom

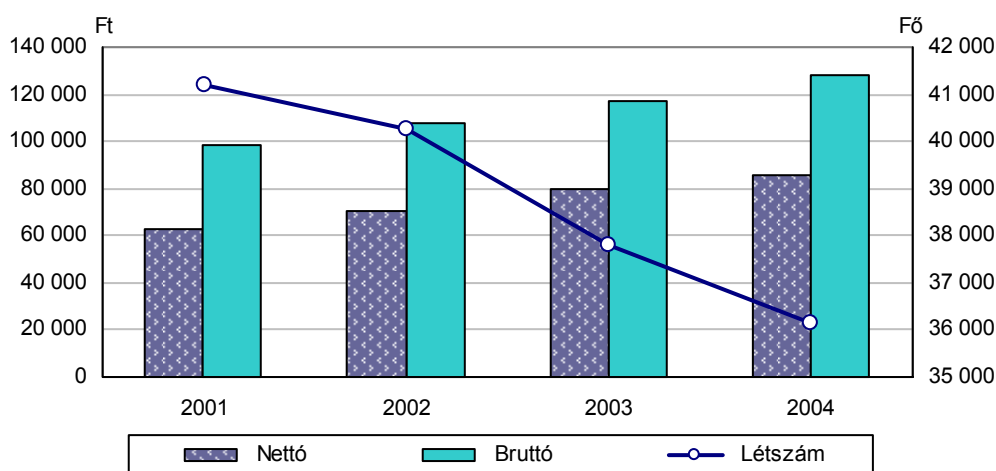

alágazata: a textil-, a ruházati termék-, valamint a bőrkikészítés, táskafélék, szíjzat, lábbeli gyártása közel azonos bevételt produkált, utóbbi 7, előbbiek 80%-ot jóval meghaladó exportrészesedés mellett. A textilipar hazai értékesítési lehetőségei jelentősen romlottak, ebből adódóan belföldön az egy évvel korábinál több mint 30%-kal kisebb bevételt realizáltak. Alágazatai közül egyedül a textília gyártása belföldi és export piaci lehetőségei javultak. A feldolgozóipar második legnagyobb árbevételt hozó tevékenysége az élelmiszergyártás volt, vállalkozásai közel 45 milliárd Ft értékű terméket forgalmaztak. Az exportarány 30%, alacsonyabb a vegyiparénál. Belföldi és külföldre történő eladásai – utóbbiak számottevően – elmaradtak a 2003. évitől. A vegyipar 38 milliárd Ft-os bevételéből mindössze 10 milliárdot realizált exporteladásból, mely ötödével bővült, miközben belföldi piacai szűkültek. Az értékesítés volumenét tekintve a legnagyobb mértékű növekedést a máshova nem sorolt feldolgozóipar érte el, a legnagyobb arányú csökkenést a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása ágazat szenvedte el.

4.3. Foglalkoztatottság

2004-ben Vas megyében, az iparban **alkalmazásban állók** száma, a 4 fő feletti létszámmal működő vállalkozásoknál meghaladta a 36 ezer főt, ami a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak 43%-a. Számuk 2001 és 2004 között több mint 5 ezer fővel mérséklődött.

Az alkalmazásban állók számának és átlagkeresetének alakulása

Az alkalmazásban állók 1000 lakosra jutó számában (136) valamennyi megyét megelőzi. Az ipari ágakat tekintve a bányászat és a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás foglalkoztatásban betöltött szerepe csekély. Az alkalmazásban állók 96,5%-a a feldolgozóiparban tevékenykedett. A gépiparban dolgoznak a legtöbben, közel 15 ezren. Ezt követi a textilipar, majd az élelmiszeripar. A régió megyéi közül Vasban a legmagasabb a textiliparban alkalmazásban állók aránya, ahol az iparban foglalkoztatottak több mint egyötöde dolgozik. A vegyiparban ez az arány 5,2%.

2001 és 2004 között a fa-, papírtérmekek gyártásában (510 fővel), az élelmiszeriparban (101 fővel) és a bányászatban (15 fővel) nőtt az alkalmazásban állók száma, ugyanakkor a feldolgozóiparban összességében közel 5 ezerrel fogyott a létszám.

3 100 főt érintő létszámcsökkenés történt a textiliparban, de számottevően fogyott a létszám a gépiparban (1 502 fő) és az 600 főt meghaladta a vegyiparban is.

Az alkalmazásban állók átlagkeresetének alakulása állomány-csoportok szerint

(előző év=100,0)

Megnevezés	2001	2002	2003	2004
Bruttó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	113,5	106,8	108,4	109,4
Szellemi foglalkozású	121,7	112,2	107,8	106,3
Összesen	115,9	109,0	109,1	109,0
Nettó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	112,1	111,9	113,8	107,7
Szellemi foglalkozású	120,5	113,7	107,8	105,6
Összesen	114,2	113,0	113,0	107,5

2001-ben az ipari foglalkoztatottak bruttó átlagkeresete mintegy 29,2 ezer forinttal volt kevesebb mint 2004-ben, a **bruttó átlagkereset** 127 700 Ft-ot ért el, a nettó keresetek havi átlaga 85 773 Ft-ot tett ki. Előbbi 1 005 Ft-tal, míg utóbbi mintegy 993 Ft-tal volt magasabb, mint a megyében alkalmazásban állóké, míg az országos ipari keresetek átlagától mintegy 13 700, illetve 5 900 Ft-tal elmaradtak. Az ipari bruttó átlagkereset közel 26 500 Ft-tal alacsonyabb volt, mint Győr-Moson-Sopron megyében, de 5 200-zal magasabb, mint Zalában. A szellemi dolgozók bruttó átlagkeresete 2004-ben 229 127 Ft volt a megyében, 121 142 Ft-tal magasabb, mint a fizikaiaké.

Az ipari ágak közül a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban kerestek a legjobban, átlagban 153 888 Ft-ot, a feldolgozóiparban ennél közel 27 ezer Ft-tal adtak kevesebbet. A feldolgozóipari ágazatok közül a legmagasabb bruttó átlagkereset a vegyiparban (170 488 Ft) jellemző, míg legkevesebbet a textil-, bőrtermék-, lábbeli gyártásában fizettek, valamivel több, mint 88 ezer Ft-ot. A legmagasabb kereset (289 927 Ft) a gépiparban dolgozó szellemi foglalkozásúaké volt, ugyanakkor a legkevesebbet, 77 365 Ft-ot a textiliparban dolgozó fizikai állományban lévőknek fizettek.

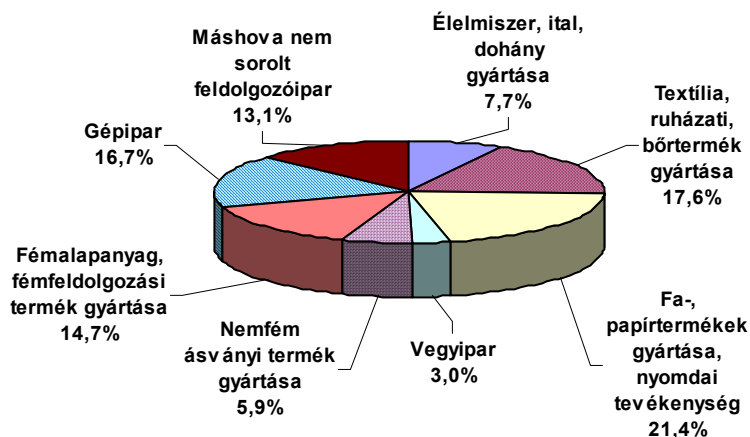
4.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke

A megyében működő összes vállalkozáson belül az ipariak aránya 8,6%-ot tett ki. Számuk 2001 óta összességében 229-cel lett kevesebb, ezen belül a társas vállalkozásoké 33-mal növekedett, miközben az egyénieké 262-vel, 23%-kal csökkent. Az 1 738 vállalkozás fele társas formában működött.

A társas vállalkozások döntő hányadát, 63%-át a korlátolt felelősségű társaságok, 31%-át a betéti társaságok adták. A részvénytársaságok aránya 1,5%. A társas vállalkozásokon belül a 10 fő alatti szervezetek aránya meghaladta a 68%-ot, a 249 főnél nagyobb létszámúaké nem érte el a 4%-ot. Az egyéni vállalkozók 69%-a **főfoglalkozásúként**, több mint 18%-a **mellékfoglalkozásban** végezte tevékenységét, 12,5%-uk **nyugdíjas**.

2004 végén Vas megye ipari szervezeteinek 97%-a a feldolgozóiparban tevékenykedett. A feldolgozóipari vállalkozások száma egy év alatt 6,5%-kal nőtt. Az ágazatok közül legtöbb a fa-, papírtermékek gyártásában, a textiliparban, illetve gépiparban található.

A feldolgozóipari vállalkozások megoszlása ágazatok szerint, 2004

Az összes külföldi tőke 92,5%-a az ipari vállalkozásokat szolgálta, az iparon belül is szinte kizárólag a feldolgozóiparba áramlott. Mintegy 133 milliárd Ft-ot fektettek be a közúti járműgyártásba, de jelentős tőkebevonásra került sor a vegyi anyag, termék gyártásába (35,1 milliárd Ft), a villamos gép, készülék gyártásába (13,6 milliárd Ft), és a textilgyártásba (8,5 milliárd Ft). A fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásába közel 4, a vegyiparba 37 milliárd Ft körüli külföldi tőke került.

Külföldi érdekeltségű ipari vállalkozások, 2004

Megnevezés	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen	A megye összesen =100,0
	tulajdonban lévő				
Vállalkozások száma	109	42	14	165	23,6
Saját tőke, millió Ft	164 076	70 094	951	235 121	92,0
Ebből: külföldi részesedés	164 076	67 500	302	231 878	92,5
Egy vállalkozásra jutó saját tőke, millió Ft	1 505,3	1 668,9	67,9	1 425,0	389,4
Egy vállalkozásra jutó külföldi részesedés, millió Ft	1 505,3	1 607,1	21,6	1 405,3	391,3

2004-ben a külföldi tőkével rendelkező vállalkozások közel 24%-a volt ipari szervezet. Az egy vállalkozásra jutó saját, illetve külföldi tőke 3,9-szer akkora volt, mint ami a gazdasági ágakban együttesen jellemző. A külföldi érdekeltséggel rendelkező ipari vállalkozások közel kétharmada kizárólag külföldi tőkével rendelkezett, míg a többségében belföldi tulajdonúak hányada 8,5% volt. A külföldi tőke saját tőkén belüli aránya utóbbi körben 32, a többségi külföldi tulajdonban lévő vállalkozások esetében pedig mintegy 96%. Az iparban a külföldi tőkebefektetések több mint héttizede kizárólag külföldi tulajdonú szervezeteknél történt, a hazai többségű ipari vállalkozásokba fektetett import tőke alacsony.

4.5. Ipari beruházások

A 2001 és a 2004 közötti időszakot nézve 2001-ben használták fel a legnagyobb és 2003-ban a legkisebb beruházási összeget. 2004-ben fejlesztésekre közel 44 milliárd Ft-ot fordítottak.

Az egy lakosra jutó ipari beruházásokat tekintve 2004-ben a megyék között 163 998 Ft-tal Vas megye a 4. helyet foglalta el, megelőzve Győr-Moson-Sopron megyét.

Az iparban történt befektetések a megye összes beruházásának 53%-át tették ki. A 43,6 milliárd Ft legnagyobb részét, mintegy 76%-át gép, berendezés, jármű beszerzésére fordították, a fennmaradó összeg majdnem teljes egészében építmény beruházásokat szolgált. Az ipari beruházások 87%-át a feldolgozóipari fejlesztések tették ki. A gépipari beruházások súlya Vas megyében kisebb, mint Győr-Moson-Sopron megyében, de az iparban történt beruházások fele így is az ágazatban valósult meg. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban 5,5 milliárdot investáltak be, míg a feldolgozóipari ágazatok közül a gépipar után a legnagyobb összeget – 4 milliárd Ft-ot – a textilipari fejlesztésekre fordították. A beruházások összege az élelmiszeriparban is megközelítette a 4 milliárd Ft-ot, a vegyiparban a 3 milliárdot. Vas megyében a közúti járműgyártás beruházásai voltak a dominánsak.

5. Zala megye ipara

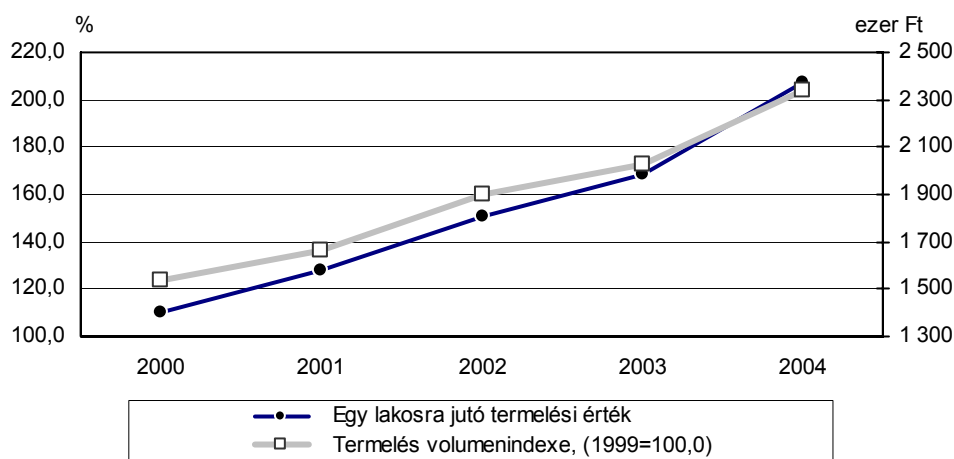
5.1. A termelés és a termelékenység alakulása

Zala megye az egy ipari alkalmazásban állóra jutó termelés és az iparban foglalkoztatottak arányát tekintve a régió legkevésbé iparosodott megyéje. Ugyanakkor a termelési érték, valamint az egy lakosra jutó termelés tekintetében megelőzi Vas megyét.

Ipara megyei szinten a bruttó hozzáadott érték előállításából 34,8%-kal részesedett, a legkisebb arányban a Nyugat-Dunántúlon. 2002-ben annak értéke folyó áron mérve meghaladta a 112 milliárd, egy évvel később a 153 milliárd Ft-ot, amiben a feldolgozóipar részesedése közel 146 milliárd Ft. A Nyugat-Dunántúl összes bruttó hozzáadott értékének a 25,4%-át, az iparinak a 22,4%-át állították elő a megyében. 2003-ban az egy főre jutó GDP 7,9%-kal az országos átlag alatt maradt, a megyék közül pedig az 5. legmagasabb értéket produkálta.

2004-ben a megyében működő, 4 főnél többet foglalkoztató ipari szervezetek 701,5 milliárd Ft értéket termeltek, ami a régió ipari teljesítményének negyede. Volumenében az egy évvel korábbinál 18,1%-kal nagyobb.

Az ipari termelés és az egy lakosra jutó termelési érték alakulása *

* A 4 fő feletti vállalkozások.

A megyében a 4 fő feletti munkavállalóval működő ipari szervezeteknél 2000–2004 között nem volt termeléseszkökenés, melynek eredményeképpen 2004-ben az 1999. évi dupláját, míg a 2001. évi másfélszeresét érte el. Az ipari termelés egy lakosra jutó értéke 2 370 ezer Ft volt, a megyék között az negyedik legnagyobb, az országos átlag közel 1,6-szerese.

2004-ben az egy alkalmazásban állóra jutó termelés 10,1 millió Ft-ot tett ki és az előző évhez viszonyítva több mint 5 %-kal nőtt. Számottevően javult a textiliparban (21,9%), a gépiparban és a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban egyaránt 18,3%-kal emelkedett. Az egy alkalmazásban állóra jutó termelés az energiaszektorban meghaladta a 35 millió Ft-ot, a vegyiparban a 15 milliót, az élelmiszeriparban mintegy 12 millió Ft, a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártásában pedig közel 9 millió Ft volt.

A termelés és a termelékenység alakulása *

Megnevezés	(előző év=100,0)				
	2000	2001	2002	2003	2004
Termelés	105,2	103,5	101,5	98,4	98,6
Alkalmazásban álló	100,7	99,1	98,7	92,7	93,7
Egy alkalmazásban állóra jutó termelés	104,5	104,4	102,8	106,1	105,2

* 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások adatai.

2004-ben a megyei székhelyű 49 főnél több foglalkoztatottal működő ipari vállalkozások termelési értéke több mint 170 milliárd volt, ami volumenében mindössze 1,4 %-kal maradt el a 2003. évitől. Az alkalmazásban állók létszáma évről-évre egyre nagyobb ütemben csökkent. A termelékenység folyamatos növekedését mutatja, hogy a 2000. évi folyó áron számított 7,5 millió Ft-ról 2004-re több mint 11 millió Ft-ra emelkedett.

A megye iparszerkezete változott. A termelés negyedét adó élelmiszeripar több, mint 12%-os, a máshova nem sorolt feldolgozóipar 5,9%-os, a bányászat 11%-os teljesítménycsökkenése, valamint a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás 4,5%-os, a gépipar 11%-os és a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék (szerszámgyártás) gyártása

56%-os termelés bővülése módosította leginkább a termelési arányokat. A gépipari termelés belső ágazati szerkezetének a változását elsősorban a gép, berendezés gyártása ágazat növekedése és a villamos gép, készülék gyártás teljesítmény csökkenése indukálta. A termelésből való részesedés alapján kisebb jelentőséggel bíró feldolgozóipari ágazatok közül mindössze a textilipar teljesítménye javult az előző évhez képest. A 49 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások közül Zala megyében is a 299 fő felettiek állították elő a termelési érték nagyobb (65%) hányadát, de a termelési részarányok között jóval kisebb volt a különbség, mint akár Győr-Moson-Sopron vagy Vas megyében.

2004-ben a feldolgozóipar a megye ipari termelésének valamivel több, mint kétharmadát adta és az egy évvel korábbinál 2,7%-kal kisebb teljesítményt produkált. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás és az élelmiszeripar az ipari vertikum meghatározó ága, illetve ágazata. Előbbi az ipar termelésének 27, utóbbi a feldolgozóiparénak 38%-át tette ki, a gépipar pedig negyedrésztét produkálta. A bányászat szerepe nem jelentős ugyan, de a régióban működő bányászat termelési értékét gyakorlatilag teljes egészében Zala megye adta.

A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozásoknál a **termelékenység** 2000 és 2004 között minden évben emelkedett, ennek eredményeképp az időszak végén az egy alkalmazottra jutó ipari termelés az öt évvel korábbihoz viszonyítva egynegyedével nőtt, míg a 2001. évinél közel 15%-kal volt magasabb. A vállalkozások 2004-ben az előző évinél 6,3%-kal kevesebb alkalmazottal működtek, teljesítményük ennél kisebb mértékben csökkent. Az egy alkalmazásban állóra jutó termelés 5,2%-kal emelkedett. Az ipar átlagát ugyanakkor jóval meghaladó termelékenység növekedést produkált a textilipar (32,5%), a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (15,6%), valamint a gépipar (10,2%). A textilipari termelékenység javulását a termelés növekedése mellett az alkalmazásban állók számának jelentős, több mint 20%-os csökkenése eredményezte. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban ugyancsak kevesebb foglalkoztatottal, az egy évvel korábbinál volumenében nagyobb értéket állítottak elő. A gépipar termelésének az előbbi ágazatoknál jelentősebb bővülését az alkalmazásban állók számának szerény mértékű növekedése kísérte. A régió másik két megyéjétől jelentősen eltérő termelési szerkezet eredményeként az egy alkalmazásban állóra jutó termelés az ipar energiaszektorában volt a legmagasabb, 35 millió Ft. A gépiparban egy alkalmazásban állóra 7,7 millió Ft – ami a régiós érték 16%-a –, az élelmiszer, ital dohány gyártásában pedig 11,8 millió Ft jutott.

5.2. Az értékesítés alakulása

A Zala megyében bejegyzett 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások értékesítése 2000 és 2002 között évről-évre növekedett, de dinamikája fokozatosan mérséklődött. Az ezt követő évben az export visszaesése következtében, a belföldi értékesítésének bővülése mellett sem tudta tovább növelni együttes eladásait. 2004-ben már a hazai piacok is szűkültek, kivitele azonban nem sokkal maradt el az előző évitől.

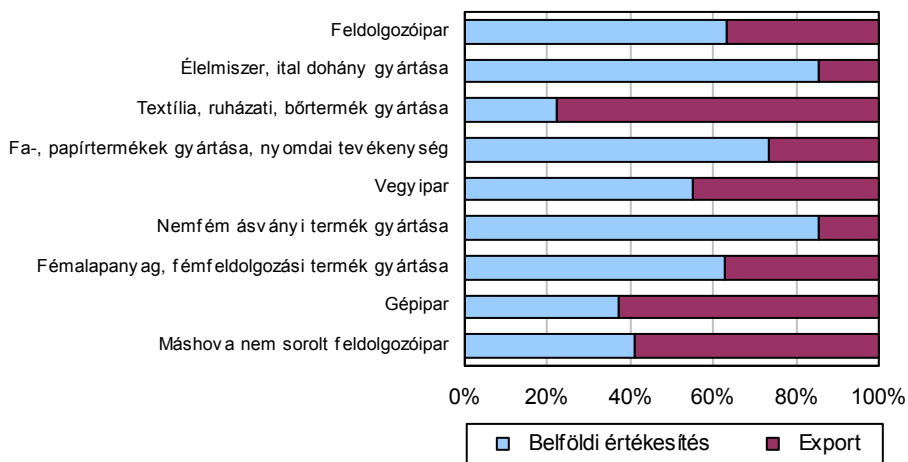
Az értékesítés indexe*

Megnevezés	(előző év=100,0)				
	2000	2001	2002	2003	2004
Belföldi értékesítés	99,4	102,0	99,7	102,5	100,0
Export értékesítés	116,7	100,2	108,6	88,7	98,0
Összes értékesítés	104,9	102,9	102,5	97,8	99,4

* 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások adatai.

A Zala megyei székhellyel rendelkező ipari szervezetek **értékesítése** a régió ipari vállalkozásainak eladásából 9%-ban részesedtek. Az összege meghaladta az 212 milliárd Ft-ot, ami összehasonlításként 1,1%-kal több az előző évinél. A belföldi eladások alakulásában meghatározó szerepe volt egyrészt az értékesítés közel háromtizedét adó élelmiszeripari – azon belül főként a húsfeldolgozás – eladások kismértékű csökkenésének, a nemfém ásványi termék gyártását és a gépipart (9,6%) jellemző nagyobb arányú visszaesésnek, másrészt a fa, papírtermékek és a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás eladásai számottevő (16,6, illetve 8,8%-os) növekedésének. Ugyanakkor az export eladások stagnálása mögött a gépipar – azon belül a gép, berendezés gyártása – kivételének ugrásszerű, 32,3%-os növekedése és a feldolgozóipari ágazatok többségének piaci teljesítmény csökkenése húzódott meg. Közülük igen jelentősen, több mint negyedével visszaesett az élelmiszeripar. Az 56,5 milliárd Ft-ot meghaladó exportbevételből a gépipar 38%-ban részesedett, nincs olyan kitüntetett szerepe, mint a régió másik két megyéjében. A megyei székhelyű vállalkozások kivitelből származó bevétele a régiós ipari exportbevételek 3%-át, a hazai piacokon realizált összeg 26,3 %-át tette ki.

A feldolgozóipar értékesítésének megoszlása értékesítési irány szerint, 2004

A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás összes eladásai (48 milliárd Ft) meghaladták a gépiparét és közel olyan értéket képviseltek, mint a vezető élelmiszer, ital, dohány gyártása. Utóbbi 2004. évi értékesítéséből származó bevétele 51,3 milliárd Ft, ami a teljes ipari bevétel negyede (a régióban ez az arány 8,2%). A gépipar húzóágazata Zalában a gép, berendezés gyártása, melynek értékesítése a gépiparénak közel nyolctizedét tette ki. A feldolgozóipar számottevő árbevételt hozó ágazatai közé tartozik a fa, papírtermékek gyártása és a máshova nem sorolt feldolgozóipar (bútorgyártás). Előbbi ágazat exportértékesítési aránya a 2000. évi 42%-ról 26%-ra esett vissza, míg utóbbi ágazat

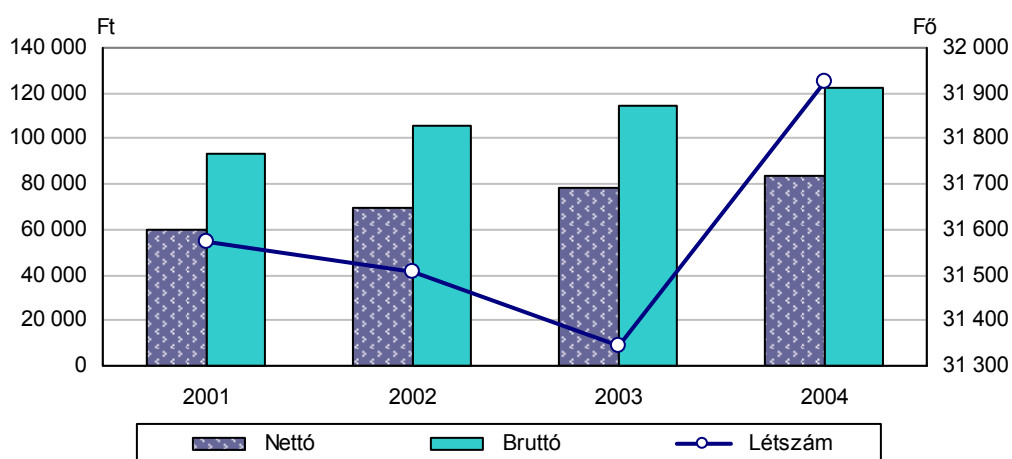
2004-ben is termékeinek közel hattizedét külföldön értékesítette. A feldolgozóipari ágazatok között nincs igazán kiugróan magas exportaránnal rendelkező. Termékeinek még a régiós átlagnál is kisebb hányadát értékesítette külföldön a textilipar. A gépipari termékek alig több mint hattizede, az élelmiszeriparban előállítottakénak mindössze 14%-a került külföldre. Összességében 2004-ben a feldolgozóipar értékesítésen belüli exportaránya nem érte el a 37%-ot, ami a régió átlagában 81% volt.

5.3. Foglalkoztatottság

2004-ben Zala megyében, a 4 fő feletti létszámmal működő ipari vállalkozásoknál közel 32 ezren **álltak alkalmazásban**, ami a régió ipari foglalkoztatottainak 26,8%-a, a megyében alkalmazásban állók 37%-a. Ez utóbbi arány a régió belül Zala megyében volt a legalacsonyabb. Az elmúlt négy évben számuk több mint 300 fővel nőtt, miközben Nyugat-Dunántúlon 9 és félezerrel csökkent.

Kevesebb alkalmazásban álló jutott 1000 lakosra mint a Nyugat-Dunántúli többi megyéjében, de az országos átlagot 31 fővel így is meghaladta. A foglalkoztatás szempontjából a feldolgozóipar a meghatározó. Az alkalmazásban állók 93%-ának adott munkát. Ágazatai közül a gépiparban dolgozók száma a legmagasabb, több mint 14 ezer fő, ezt követi az élelmiszeripar 4 300 fővel. Az alkalmazásban állók ágazatok szerinti megoszlását tekintve a gépiparban foglalkoztatottak hányada Zala megyében a legmagasabb, 44,5%. A vegyiparnak és a textiliparnak számottevően kisebb a súlya mint a régióban, utóbbi ágazat ennek ellenére 3 ezer fővel a harmadik legnagyobb foglalkoztató. A villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban több nagy szolgáltató is működik, ami kifejezésre jut a gazdasági ág foglalkoztatotti létszámában is. Az alkalmazásban állók közel 5%-a dolgozott az ipar energiaszektorában. A fa-, papírttermékek gyártása ágazat és a máshova nem sorolt feldolgozóipar (bútorgyártás) közel azonos számú, együtt mintegy 4 500 munkavállalóval dolgozik.

Az alkalmazásban állók számának és keresetének alakulása

2001 és 2004 között a feldolgozóiparban közel 500 fővel nőtt a létszám, ágazataiban mindössze a gépiparban (2 916 fővel), a máshova nem sorolt feldolgozóiparban (137 fővel) és az élelmiszeriparban (52 fővel) dolgoztak többen 2004-ben mint három évvel korábban. Ugyanakkor a textilipar hosszú ideje tartó kedvezőtlen piaci helyzete a foglalkoztatottak

számának több mint 1 800 fős csökkenését eredményezte. A gépiparban alkalmazásban állók jelentős, Zala megyei növekedése ellensúlyozta a régió másik két megyéjében a gépiparban bekövetkezett mintegy 2 100 fős létszámcsökkenést.

Az alkalmazásban állók átlagkeresetének alakulása állomány-csoportok szerint

(előző év=100,0)

Megnevezés	2001	2002	2003	2004
Bruttó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	112,8	113,7	106,7	106,1
Szellemi foglalkozású	116,7	110,8	110,8	108,4
Összesen	114,3	113,4	108,3	107,3
Nettó átlagkereset				
Fizikai foglalkozású	112,5	117,8	113,7	101,1
Szellemi foglalkozású	115,4	112,3	111,3	121,2
Összesen	113,5	116,8	113,3	110,3

2001 és 2004 között az iparban közel 32%-kal nőttek a havi bruttó átlagkeresetek. Az időszak végén a **bruttó átlagkereset** 122 486 Ft volt, míg a nettó keresetek havi átlaga 83 752 Ft-ot tett ki. Előbbi 842 Ft-tal, míg utóbbi mintegy 1 368 Ft-tal volt magasabb, mint a nemzetgazdasági átlag a megyében. Az országos ipari keresetek átlagától mintegy 18 935, illetve 8 038 Ft-tal elmaradtak. Az ipari bruttó átlagkereset közel 31 668 Ft-tal alacsonyabb volt, mint Győr-Moson-Sopron megyében és 5 214 Ft-tal mint Vasban.

Az ipari ágak közül a bányászatban kerestek a legjobban, átlagban 212 139 Ft-ot, a feldolgozóiparban ennél közel 93 ezer Ft-tal kaptak kevesebbet az alkalmazásban állók. Ágazatai közül a legmagasabb bruttó átlagkeresettel (212 291 Ft) a vegyiparban dolgozók rendelkeztek, míg legkevesebbet, valamivel több, mint 85 ezer Ft-ot a textil- és bőrtérkép, lábbeli gyártásában fizettek. A bruttó átlagkeresetek 2004-ben az előző évhez viszonyítva a textil- és bőrtérkép, lábbeli gyártásban nőttek a legnagyobb mértékben, ugyanakkor a 3%-ot alig haladták meg a nemfém ásványi termék gyártásban.

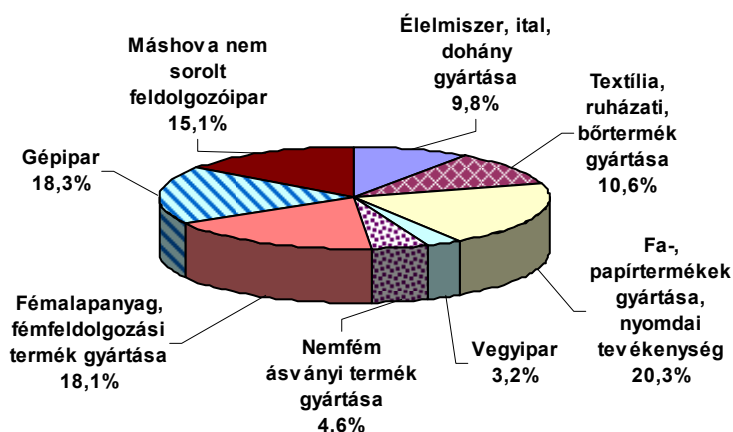
5.4. Gazdasági szervezetek, külföldi tőke

A megyében működő összes vállalkozáson belül az ipariak aránya 9,1%-ot tett ki. Számuk 2001 óta összességében 231-gyel csökkent, ezen belül a társas vállalkozásoké 86-tal növekedett, miközben az egyénié 317-tel, ötödével csökkent.

2004 végén a 2 314 ipari vállalkozás közel fele társas formában végezte tevékenységét. A legnagyobb hányaduk, 54%-uk korlátolt felelősségű társaság, 39%-uk betéti társaság. A részvénytársaságok aránya 2,3%. Zala megyében gyakoribb a betéti társasági és kevésbé gyakori a korlátolt felelősségű társasági forma, mint a régió másik két megyéjében. A társas vállalkozások közül legtöbb a 10 fő alatti szervezet, az összes ipari vállalkozás közel háromnegyedét alkották. Közel azonos számú volt a 10–19 és a 20–49 fővel működő vállalkozás, arányuk együttesen meghaladta a 18%-ot, ugyanakkor a 249 főnél többet foglalkoztatóké nem érte el a 4%-ot. Az egyéni vállalkozók 72%-a **főfoglalkozásúként**, 18%-a **mellékfoglalkozásban** végezte tevékenységét, egytizedük **nyugdíjas**.

2004 végén Zala megye ipari szervezeteinek 97%-a a feldolgozóiparban tevékenykedett, melyek száma egy év alatt 5,3%-kal nőtt. Legtöbben fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártással, a gépiparral, és fa-, papírtermékek gyártásával foglalkoztak

A feldolgozóipari vállalkozások megoszlása ágazatok szerint, 2004

Az iparban működő vállalkozások 6%-a rendelkezett **külföldi tőkével**, ugyanakkor ez a tőke valamennyi külföldi érdekeltségű vállalkozás összes tőkebefektetésének (hazai és külföldi együtt) 51,9%-át tette ki. Ez jóval kisebb részarány, mint Győr-Moson-Sopron (93) vagy Zala megyében (91%). Az összes külföldi tőke 73,1%-át ipari vállalkozásokba fektették be. A régió másik két megyéjével összehasonlítva itt a feldolgozóiparon kívül a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásba is számottevő befektetés (5,6 milliárd Ft) történt. A feldolgozóipar külföldi tőkéjéből a legtöbb az élelmiszeriparba (9,4 milliárd Ft), a vegyiparba (5,8 milliárd Ft), és a gépiparba (3,2 milliárd Ft) került. A vegyiparban belül a műanyaggyártás vonzotta a külföldi tőkerész több mint kilenctizedét, míg a gépiparban a gép, berendezés gyártása és a műszergyártás. Több mint egymilliárdnyi külföldi tőke működött a textiliparban és megközelítette a 700 millió Ft-ot a nemfém ásványi termék gyártásban, illetve a híradástechnikai termék, készülék gyártásban.

Külföldi érdekeltségű ipari vállalkozások, 2004

Megnevezés	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen	A megye összesen =100,0
	tulajdonban lévő				
Vállalkozások száma	89	33	17	139	20,4
Saját tőke, millió Ft	8 474	18 222	17 094	43 790	74,5
Ebből: külföldi részesedés	8 474	16 463	5 613	30 550	73,1
Egy vállalkozásra jutó saját tőke, millió Ft	95,2	552,2	1 005,5	315,0	364,6
Egy vállalkozásra jutó külföldi részesedés, millió Ft	95,2	498,9	330,2	219,8	358,6

2004-ben az összes külföldi tőkével működő vállalkozás egyötöde volt ipari szervezet. Az egy vállalkozásra jutó saját, illetve külföldi tőke 3,6-szer akkora volt, mint ami a

gazdasági ágak teljes vertikumát jellemezte. A külföldi érdekeltséggel rendelkező ipari vállalkozások közel kétharmada kizárólag külföldi tőkével rendelkezett, míg a többségében belföldi tulajdonúak hányada 8,5% volt. A külföldi tőke aránya a saját tőkén belül utóbbi körben 33, a többségi külföldi tulajdonban lévő vállalkozások esetében pedig mintegy 90%-ot tesz ki. A külföldi tőkebefektetések mindössze 28%-a irányult a kizárólag külföldi tulajdonú vállalkozások felé, de nagyobb hányada (18%-a) került a hazai többségű ipari vállalkozásokba is, mint Vas vagy Győr-Moson-Sopron megyében.

5.5. Ipari beruházások

A 2001 és a 2004 közötti időszakban Zalában is megfigyelhető a beruházások csökkenése, a legnagyobb visszaesés 2001-ben történt.

2004-ben a megyében 26 milliárd Ft ipari beruházást hajtottak végre. Egy lakosra jutó értéke megközelítette a 88 ezer Ft-ot, amit a nagy értékű útberuházásoknak betudhatóan csak a szállítás, raktározás, posta, távközlés gazdasági ág tudott felülmúlni.

Anyagi-műszaki szempontból a 26 milliárd Ft héttizede gép, berendezés, jármű beszerzése volt, a fennmaradó összegből 7,9 milliárd Ft-ot fordítottak épületekre, építményekre. Az ipari beruházások több mint nyolctizede a feldolgozóipar fejlesztését szolgálta. Az egyes ágazatok közül a gépipar fordította a legnagyobb összeget, közel 10 milliárd Ft-ot a tárgyi eszközök beszerzésére, előállítására, felújítására. A gépipari beruházások súlya a régión belül Zala megyében a legkisebb, az ipari beruházások 38%-a valósult meg itt. A többi feldolgozóipari ágazat közül az élelmiszeripar, valamint a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártás eszköz beszerzései, fejlesztései haladták meg az ipar beruházásainak egytizedét. A legkisebb összeget a textilipari fejlesztések tették ki. A gépiparon belül a híradástechnikai termék gyártás eszközfejlesztéseire fordították a pénzeszközök háromnegyedét, mellette a gép, berendezés gyártásában 1,4 milliárdot használtak fel. Az élelmiszeripar alágazatai közül a húsfeldolgozás volt a legnagyobb beruházó, de az italgyártás és az egyéb élelmiszergyártás fejlesztései is meghaladták a félmilliárdot. A fémfeldolgozási terméket előállító vállalkozások elsősorban a fémárugyártásban folytattak eszközbeszerzést, korszerűsítést. A Zalában bejegyzett vállalkozások közül jelentős összegű beruházásokat végzők találhatók a szerszámgyártásban, a papír csomagolóeszköz gyártásban, az egyéb műanyag termék gyártásban, valamint tejtermék gyártásban.

TÁBLÁZATOK

Az alkalmazásban állók száma ágazat szerint, 2004

Ágazati kód	Ágazat	Alkalmazásban álló	Ebből: teljes munkaidőben alkalmazásban álló		
			fizikai foglalkozású	szellemi foglalkozású	összesen
Nyugat-dunántúli régió					
C	Bányászat	883	652	214	866
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	14 767	11 574	2 905	14 479
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	17 358	13 587	2 153	15 740
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	7 213	5 088	1 261	6 349
DF-DH	Vegyipar	7 041	5 482	1 392	6 874
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	3 747	2 829	823	3 652
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	6 457	5 168	1 086	6 254
DK-DM	Gépipar	49 892	40 622	8 332	48 954
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	6 065	5 136	783	5 919
D	Feldolgozóipar	112 540	89 486	18 735	108 221
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	5 532	3 323	2 114	5 437
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	118 955	93 461	21 063	114 524
Győr-Moson-Sopron megye					
C	Bányászat	203	162	34	196
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	6 012	4 608	1 274	5 882
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	6 479	4 876	796	5 672
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	2 403	1 738	554	2 292
DF-DH	Vegyipar	4 308	3 511	680	4 191
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	1 832	1 363	409	1 772
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	3 485	2 779	602	3 381
DK-DM	Gépipar	20 834	16 537	4 021	20 558
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	2 545	2 167	307	2 474
D	Feldolgozóipar	47 898	37 579	8 643	46 222
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	2 785	1 495	1 223	2 718
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	50 886	39 236	9 900	49 139

Az alkalmazásban állók száma ágazat szerint, 2004 (folytatás)

Ágazati kód	Ágazat	Alkalmazásban álló	Ebből: teljes munkaidőben alkalmazásban álló		
			fizikai foglalkozású	szellemi foglalkozású	összesen
Vas megye					
C	Bányászat	68	50	16	66
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	4 426	3 516	845	4 361
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	7 777	6 378	1 019	7 397
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	2 626	1 686	363	2 049
DF-DH	Vegyipar	1 875	1 368	471	1 839
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	564	450	99	549
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	1 578	1 284	249	1 533
DK-DM	Gépipar	14 847	12 316	2 001	14 317
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	1 199	1 015	167	1 182
D	Feldolgozóipar	34 892	28 013	5 214	33 227
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	1 183	793	379	1 172
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	36 143	28 856	5 609	34 465
Zala megye					
C	Bányászat	612	440	164	604
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	4 329	3 450	786	4 236
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	3 102	2 333	338	2 671
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	2 184	1 664	344	2 008
DF-DH	Vegyipar	858	603	241	844
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	1 351	1 016	315	1 331
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	1 394	1 105	235	1 340
DK-DM	Gépipar	14 211	11 769	2 310	14 079
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	2 321	1 954	309	2 263
D	Feldolgozóipar	29 750	23 894	4 878	28 772
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	1 564	1 035	512	1 547
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	31 926	25 369	5 554	30 923

Az alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete ágazat szerint, 2004

Ágazati kód	Ágazat	Fizikai foglalkozású	Szellemi foglalkozású	Összesen	
		Ft/hó			előző év =100,0
Nyugat-dunántúli régió					
C	Bányászat	147 239	333 597	193 290	109,0
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	96 612	214 604	120 285	104,6
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	80 174	164 054	91 648	109,6
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	100 358	194 111	118 979	111,5
DF-DH	Vegyipar	130 285	283 460	161 303	105,6
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	121 898	234 486	147 270	106,6
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	111 571	208 340	128 375	109,8
DK-DM	Gépipar	130 245	283 340	156 302	109,0
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	92 011	190 011	104 975	108,7
D	Feldolgozóipar	113 059	242 583	135 482	109,0
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	130 615	236 470	171 773	116,1
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	113 922	242 894	137 642	109,4
Győr-Moson-Sopron megye					
C	Bányászat	144 268	211 400	155 913	106,3
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	105 284	229 977	132 292	105,9
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	85 502	182 722	99 146	108,5
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	118 034	231 136	145 372	116,2
DF-DH	Vegyipar	119 958	286 649	147 004	107,2
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	136 522	240 975	160 631	109,0
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	121 124	246 939	143 526	110,4
DK-DM	Gépipar	149 075	301 975	178 981	110,1
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	98 894	216 581	113 497	112,0
D	Feldolgozóipar	125 884	264 880	151 875	110,5
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	140 724	256 404	192 776	117,6
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	126 526	263 649	154 154	111,0

Az alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete ágazat szerint, 2004 (folytatás)

Ágazati kód	Ágazat	Fizikai foglalkozású	Szellemi foglalkozású	Összesen	
		Ft/hó			előző év =100,0
Vas megye					
C	Bányászat	112 103	193 318	131 792	98,9
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	95 186	229 951	121 298	100,2
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	77 365	156 311	88 241	109,2
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	89 689	171 000	104 094	108,1
DF-DH	Vegyipar	140 559	257 416	170 488	104,7
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	124 439	223 893	142 373	105,3
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	99 153	152 000	107 737	100,4
DK-DM	Gépipar	126 486	289 927	149 329	111,4
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	97 089	142 544	103 511	106,6
D	Feldolgozóipar	107 496	230 316	126 769	108,9
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	125 023	214 285	153 888	111,3
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	107 985	229 127	127 700	109,0
Zala megye					
C	Bányászat	152 326	372 616	212 139	110,9
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	86 482	173 186	102 570	110,0
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	76 718	143 436	85 161	119,0
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	92 707	158 872	104 042	107,2
DF-DH	Vegyipar	167 101	325 359	212 291	106,7
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	101 152	229 390	131 502	103,3
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	101 976	169 159	113 758	113,5
DK-DM	Gépipar	107 721	245 197	130 278	105,3
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	81 740	189 266	96 422	105,5
D	Feldolgozóipar	99 411	216 189	119 209	107,1
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	120 297	205 277	148 422	114,4
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	101 181	219 802	122 486	107,3

Az alkalmazásban állók nettó átlagkeresete ágazat szerint, 2004

Ágazati kód	Ágazat	Fizikai foglalkozású	Szellemi foglalkozású	Összesen	
		Ft/hó			előző év =100,0
Nyugat-dunántúli régió					
C	Bányászat	93 900	186 711	116 835	108,5
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	71 523	125 150	82 283	104,5
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	62 304	102 197	67 761	107,5
DD, DE	Fa-, papírttermékek gyártása, nyomdai tevékenység	70 912	115 596	79 787	109,1
DF-DH	Vegyipar	87 879	158 967	102 275	105,5
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	82 677	134 993	94 467	105,0
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	77 825	123 071	85 682	106,9
DK-DM	Gépipar	87 961	158 564	99 977	107,3
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	68 795	114 280	74 812	106,9
D	Feldolgozóipar	79 112	139 100	89 497	107,3
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	88 224	135 177	106 480	113,0
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	79 539	139 190	90 510	107,6
Győr-Moson-Sopron megye					
C	Bányászat	92 139	123 093	97 509	105,0
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	75 756	132 484	88 043	105,2
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	64 912	110 169	71 263	106,7
DD, DE	Fa-, papírttermékek gyártása, nyomdai tevékenység	79 082	133 105	92 140	112,5
DF-DH	Vegyipar	83 912	161 223	96 456	106,5
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	88 928	138 373	100 340	106,5
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	82 700	141 475	93 165	107,0
DK-DM	Gépipar	95 915	167 396	109 896	107,9
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	72 233	127 074	79 038	108,9
D	Feldolgozóipar	84 924	149 684	97 034	108,2
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	92 540	144 731	116 024	114,0
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	85 244	148 981	98 086	108,6

Az alkalmazásban állók nettó átlagkeresete ágazat szerint, 2004 (folytatás)

Ágazati kód	Ágazat	Fizikai foglalkozású	Szellemi foglalkozású	Összesen	
		Ft/hó			előző év =100,0
Vas megye					
C	Bányászat	79 710	114 953	88 254	101,3
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	71 228	132 402	83 081	101,3
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	60 946	98 827	66 164	107,9
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	65 955	104 634	72 807	106,8
DF-DH	Vegyipar	91 426	145 496	105 275	105,1
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	83 801	129 790	92 094	104,6
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	71 527	96 511	75 585	100,3
DK-DM	Gépipar	86 005	162 647	96 716	109,1
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	72 831	91 407	75 456	105,3
D	Feldolgozóipar	76 326	133 621	85 317	107,4
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	86 254	124 294	98 556	109,8
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	76 605	132 937	85 773	107,5
Zala megye					
C	Bányászat	96 160	206 901	126 229	110,3
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	66 170	105 468	73 462	108,5
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	60 565	93 580	64 743	111,0
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	67 402	98 964	72 809	106,2
DF-DH	Vegyipar	102 934	178 929	124 634	105,9
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	73 795	132 240	87 627	102,8
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	72 884	104 068	78 353	110,7
DK-DM	Gépipar	78 830	139 654	88 810	105,0
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	62 886	113 931	69 856	105,1
D	Feldolgozóipar	73 238	126 201	82 218	106,2
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	83 498	120 413	95 715	111,7
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	74 054	128 051	83 752	106,4

A termelés és a termelékenység ágazat szerint, 2004 *

Ága- zati kód	Ágazat	Az ipari termelés értéke, millió Ft	Egy alkal- mazásban állóra jutó termelés, 1000 Ft	Az ipari termelés értéke	Alkal- mazásban álló	Egy alkal- mazásban állóra jutó termelés
				előző év = 100,0		
Nyugat-dunántúli régió						
C	Bányászat	8 952	14 604	88,6	89,1	99,4
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	190 497	15 773	91,5	91,5	106,9
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	64 592	4 318	92,1	86,0	101,2
DD, DE	Fa-, papírtérmékek gyártása, nyomdai tevékenység	63 334	13 946	109,8	100,9	108,8
DF-DH	Vegyipar	82 494	17 223	100,7	98,0	102,8
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	45 440	14 282	111,1	98,2	113,1
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	46 089	15 171	100,1	83,2	120,3
DK-DM	Gépipar	1 535 293	47 257	102,3	98,4	104,0
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	44 669	10 245	102,0	94,3	108,2
D	Feldolgozóipar	2 072 408	26 074	101,1	94,3	107,2
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	166 373	30 781	116,4	97,3	119,6
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	2 247 733	26 290	102,0	94,2	108,3
Győr-Moson-Sopron megye						
C	Bányászat	—	—	—	—	—
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	102 837	19 969	86,6	79,7	108,7
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	34 047	6 263	101,4	92,1	110,1
DD, DE	Fa-, papírtérmékek gyártása, nyomdai tevékenység	34 423	20 582	117,6	101,1	116,3
DF-DH	Vegyipar	45 555	13 715	102,1	100,0	102,1
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	29 781	18 241	117,1	113,1	103,5
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	32 088	18 583	105,2	91,9	114,5
DK-DM	Gépipar	1 162 262	66 598	105,4	100,8	104,6
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	21 577	11 671	103,2	91,3	113,0
D	Feldolgozóipar	1 462 570	38 247	104,1	95,6	108,9
	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	117 093	34 464	121,9	93,9	129,8
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	1 579 663	37 938	105,2	95,5	110,2

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások adatai.

A termelés és a termelékenység ágazat szerint, 2004 * (folytatás)

Ága- zati kód	Ágazat	Az ipari termelés értéke, millió Ft	Egy alkal- mazásban állóra jutó termelés, 1000 Ft	Az ipari termelés értéke	Alkal- mazásban álló	Egy alkal- mazásban állóra jutó termelés
				előző év = 100,0		
Vas megye						
C	Bányászat	—	—	—	—	—
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	43 881	13 485	110,9	115,7	95,9
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	24 390	3 166	79,4	83,7	94,9
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	21 062	10 919	104,4	102,6	101,8
DF-DH	Vegyipar	34 412	24 986	99,5	106,4	93,5
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	...	...	...	...	...
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	9 793	9 795	76,3	65,3	116,8
DK-DM	Gépipar	344 990	30 279	92,3	93,7	98,5
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	9 859	10 436	112,0	94,0	119,1
D	Feldolgozóipar	494 112	17 713	94,0	92,5	101,6
	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	3748	5 200	117,1	105,5	111,0
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	497 860	17 398	94,1	92,8	101,4
Zala megye						
C	Bányászat	8 952	14 604	88,6	89,1	99,4
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	43 779	11 820	87,9	93,4	94,1
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	6 156	3 379	105,2	79,4	132,5
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	7 850	8 351	95,2	96,4	98,8
DF-DH	Vegyipar	...	...	...	...	...
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	9 934	7 921	97,5	94,6	103,1
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	4 208	13 515	156,0	143,8	108,5
DK-DM	Gépipar	28 041	7 657	111,0	100,7	110,2
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	13 232	8 475	94,1	94,0	100,1
D	Feldolgozóipar	115 726	8 672	97,3	94,2	103,3
	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	45 532	35 387	104,5	90,4	115,6
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	170 210	11 165	98,6	93,7	105,2

* A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások adatai.

Értékesítés ágazat szerint a Nyugat-Dunántúlon, 2004

Ága- zati kód	Ágazat	Belföldi	Export	Összesen	Belföldi	Export	Össze- sen
		millió Ft			előző év = 100,0		
C	Bányászat	10 776	447	11 222	89,0	114,3	89,8
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	154 208	39 071	193 279	85,1	89,7	86,0
	Ebből:						
15.11	Húsfeldolgozás, tartósítás	13 501	3 742	17 243	71,6	145,4	80,4
15.9	Italgyártás	33 311	1 711	35 022	90,7	205,2	93,2
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	15 883	53 966	69 849	83,4	102,0	97,0
	Ebből:						
17	Textíliák gyártása	8 664	33 518	42 182	91,8	123,4	115,2
18	Ruházati termék gyártása; szőrmekikészítés, - konfekcionálás	4 945	14 217	19 162	80,7	88,0	86,0
DD, DE	Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység	43 879	43 596	87 475	111,2	112,5	111,9
	Ebből:						
20	Fafeldolgozás, fonottáru gyártása	16 437	42 574	59 011	100,4	113,0	109,2
DF-DH	Vegyipar	51 201	52 948	104 149	104,0	106,0	105,0
	Ebből:						
24	Vegyi anyag, termék gyártása	26 708	7 703	34 411	99,7	138,4	106,4
25	Gumi-, műanyag termék gyártása	24 493	45 245	69 739	109,2	102,0	104,4
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	30 607	21 403	52 010	99,5	105,5	101,9
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	31 438	38 087	69 526	103,1	94,7	98,3
	Ebből:						
28	Fémfeldolgozási termék gyártása	30 914	34 116	65 031	102,8	94,9	98,5
DK-DM	Gépipar	67 362	1 482 548	1 549 910	81,9	103,1	101,9
	Ebből:						
29	Gép, berendezés gyártása	22 601	45 149	67 750	94,3	126,7	113,7
34	Közúti jármű gyártása	34 571	1 316 341	1 350 913	114,8	103,3	103,6
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	13 809	35 655	49 463	95,6	112,6	107,3
<i>D</i>	<i>Feldolgozóipar</i>	<i>408 387</i>	<i>1 767 275</i>	<i>2 175 662</i>	<i>91,4</i>	<i>103,0</i>	<i>100,6</i>
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	173 199	2	173 201	118,7	—	118,7
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	592 362	1 767 723	2 360 085	97,9	103,0	101,7

Értékesítés ágazat szerint Győr-Moson-Sopron megyében, 2004

Ága- zati kód	Ágazat	Belföldi	Export	Összesen	Belföldi	Export	Össze- sen
		millió Ft			előző év = 100,0		
C	Bányászat	...	...	...	...	...	...
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	78 973	18 416	97 390	75,8	100,2	79,5
	Ebből:						
15.11	Húsfeldolgozás, tartósítás	8 091	3 483	11 574	63,5	149,7	76,8
15.9	Italgyártás	31 630	1 476	33 105	90,8	178,3	92,8
DB, DC	Textília, bőrtermék, lábbeli gyártása	9 407	26 969	36 376	91,1	101,2	98,4
	Ebből:						
17	Textíliák gyártása	6 864	21 506	28 370	89,4	108,7	103,3
18	Ruházati termék gyártása; szőrmekikészítés, - konfekcionálás	2 444	5 462	7 906	94,4	84,8	87,6
DD, DE	Fa-, papírtérmekek gyártása, nyomdai tevékenység	15 489	24 476	39 966	115,9	120,7	118,8
	Ebből:						
20	Fafeldolgozás, fonottáru gyártása	4 310	24 007	28 317	101,0	119,9	116,5
DF-DH	Vegyipar	19 799	40 015	59 814	118,3	104,5	108,7
	Ebből:						
24	Vegyí anyag, termék gyártása	2 429	3 755	6 183	84,9	111,9	99,5
25	Gumi-, műanyag termék gyártása	17 371	36 260	53 631	125,2	103,8	109,9
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	18 719	14 969	33 688	100,7	105,5	102,8
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	17 888	27 451	45 339	110,5	102,2	105,3
	Ebből:						
28	Fémfeldolgozási termék gyártása	17 483	25 941	43 425	110,8	103,2	106,1
DK-DM	Gépipar	40 128	1 131 642	1 171 770	109,7	104,8	105,0
	Ebből:						
29	Gép, berendezés gyártása	11 226	18 673	29 899	93,1	110,8	103,4
34	Közúti jármű gyártása	25 152	1 081 507	1 106 659	124,0	104,4	104,8
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	4 887	18 274	23 161	87,9	116,1	108,8
D	Feldolgozóipar	205 293	1 302 211	1 507 504	92,7	105,0	103,2
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	120 371	2	120 372	123,2	X	123,2
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	326 084	1 302 440	1 628 524	102,1	105,1	104,4

Értékesítés ágazat szerint Vas megyében, 2004

Ága- zati kód	Ágazat	Belföldi	Export	Összesen	Belföldi	Export	Össze- sen
		millió Ft			előző év = 100,0		
C	Bányászat	...	...	...	...	...	...
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	31 311	13 272	44 583	96,8	87,6	93,9
	Ebből:						
15.81	Húsfeldolgozás, tartósítás	2 788	–	2 788	91,4	–	91,4
DB, DC	Textília, bőrtérkép, lábbeli gyártása	4 888	21 456	26 345	69,3	101,8	93,7
	Ebből:						
17.11	Pamutfonás	30	1 041	1 071	46,9	59,0	58,6
18.22	Textíliák gyártása	757	3 594	4 350	59,2	86,4	80,0
18.23	Alsóruházat gyártása	630	3 087	3 717	60,0	93,5	85,4
19.30	Lábbeligyártás	1 576	4 004	5 580	58,1	57,4	57,6
DD, DE	Fa-, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység	15 395	14 463	29 858	103,1	112,1	107,3
	Ebből:						
20.10	Fűrészáru gyártás	8 641	14 011	22 652	97,5	112,3	106,1
DF-DH	Vegyipar	27 889	10 065	37 954	94,3	120,8	100,2
	Ebből:						
252	Műanyag termék gyártása	4 891	7 017	11 908	69,0	106,3	87,0
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	1 779	4 747	6 527	108,0	120,7	116,9
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	6 824	6 635	13 459	85,9	76,8	81,1
	Ebből:						
28.11	Fémszerkezet gyártása	3 092	2 064	5 155	89,3	103,3	94,4
DK-DM	Gépipar	14 492	329 475	343 967	46,0	96,1	91,9
	Ebből:						
29	Gép, berendezés gyártása	1 715	9 008	10 722	199,9	128,7	127,2
31.6	Egyéb villamostérkép gyártása	0,1	45 388	45 388	–	94,6	94,2
32	Híradástechnikai termék gyártása	2 112	38 797	40 909	10,9	81,0	60,8
34	Közúti jármű gyártása	8 978	233 794	242 772	94,7	98,6	98,4
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	2 699	8 532	11 231	121,6	120,9	121,0
D	Feldolgozóipar	105 279	408 647	513 925	82,7	97,3	93,9
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	4 826	–	4 826	117,1	–	117,1
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	110 287	408 730	519 017	83,8	97,3	94,1

Értékesítés ágazat szerint Zala megyében, 2004

Ága- zati kód	Ágazat	Belföldi	Export	Összesen	Belföldi	Export	Össze- sen
		millió Ft			előző év = 100,0		
C	Bányászat	10 172	137	10 309	86,2	85,9	86,2
DA	Élelmiszer, ital, dohány gyártása	43 923	7 382	51 305	98,3	73,5	93,7
	Ebből:						
151	Húsfeldolgozás	20 433	4 359	24 791	99,5	77,5	94,8
158	Egyéb élelmiszer gyártása	6 006	71	6 077	103,3	36,5	101,2
DB, DC	Textília, bőrt termék, lábbeli gyártása	1 587	5 541	7 128	95,0	106,4	103,6
	Ebből:						
DD, DE	Fa-, papírt termékek gyártása, nyomdai tevékenység	12 995	4 657	17 652	116,6	83,4	105,5
	Ebből:						
201	Fűrészárugyártás	2 401	1 178	3 579	108,0	84,7	99,0
203	Építészeti ipari termék gyártása	655	1 465	2 120	100,6	92,1	94,6
DF-DH	Vegyipar	3 513	2 868	6 381	120,5	86,2	102,2
	Ebből:						
DI	Nemfém ásványi termék gyártása	10 108	1 687	11 795	96,1	77,9	93,0
DJ	Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása	6 725	4 002	10 727	105,8	84,8	96,9
	Ebből:						
DK-DM	Gépipar	12 742	21 431	34 173	90,4	132,3	112,8
	Ebből:						
29	Gép, berendezés gyártása	9 660	17 469	27 128	92,3	148,3	121,9
33	Műszergyártás	1 041	1 273	2 313	109,9	99,5	103,9
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	6 222	8 849	15 071	93,4	99,7	97,0
<i>D</i>	<i>Feldolgozóipar</i>	<i>97 816</i>	<i>56 417</i>	<i>154 232</i>	<i>99,8</i>	<i>100,5</i>	<i>100,0</i>
E	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	48 003	–	48 003	108,8	–	108,8
C, D, E	IPAR ÖSSZESEN	155 991	56 553	212 544	101,3	100,5	101,1

Módszertan

Ipar

Ipari termelés: az iparba sorolt vállalkozások ipari tevékenységének bruttó termelési értéke. E mutatót úgy számítjuk, hogy az ipari tevékenység nettó árbevételét korrigáljuk a saját termelésű ipari készletek állományváltozásával.

Ipari értékesítés belföldre: az ipari tevékenységből származó termékek és szolgáltatások belföldi célú értékesítésének nettó árbevétele.

Ipari értékesítés exportra: a saját termelésű, illetve az alvállalkozók bevonásával előállított ipari termékek külkereskedelmi áruforgalomban külföldre, illetve külföldön történő értékesítésének, továbbá a külföldön végzett ipari szolgáltatás nyújtásának teljesítéskori forintértékét foglalja magában, függetlenül attól, hogy azt devizában, valutában, import-beszerzéssel vagy forintban egyenlítik ki. Az exportértékesítés árbevételének elszámolása szempontjából külföldnek a Magyar Köztársaság államhatárán kívüli terület minősül.

Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei: az ipari termelési érték, illetve az értékesítés nettó árbevételének volumenváltozását kifejező, összehasonlítható áron számított mutatók. A számításhoz az országos árindexeket használtuk.

Az adatok forrása: a KSH szervezeti szintű iparstatisztikai adatgyűjtése. Az ipari termelés székhely szerinti adatai az évközi adatgyűjtésből származnak, és a 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozásokra vonatkoznak. A 4 fő feletti vállalkozásokra vonatkozó ipari termelési adatok telephelyre vonatkoznak, azaz arra a megyére, régióra ahol a termelőtevékenység ténylegesen folyik (tehát nem a vállalkozás székhelye szerinti adatok). Ezeket az adatokat – a megfigyelési rendszer és a becslési eljárás következtében – csak az ipar egészére lehet meghatározni. Az értékesítés, ahol más megjegyzés nincs szakágazatonként eltérő adatszolgáltatói körre vonatkozhat: lehet 4 fő feletti, 9 fő feletti, illetve 19 fő feletti kör, mivel a megfigyelés mindegyik ipari szakágazatban az országos termelés 90%-át adó vállalkozásokra terjed ki.

A telephely szerint megfigyelt adatok magukban foglalják a megye területén lévő valamennyi telep adatait, függetlenül attól, hogy a vállalkozás székhelye mely megye területén van.

A székhely szerint megfigyelt adatok a megyei székhelyű vállalkozásokra vonatkoznak, függetlenül attól, hogy azok telepei a megye területén, vagy azon kívül vannak.

Foglalkoztatottság, keresetek

Alkalmazásban állónak tekintendő az a munkavállaló, aki a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll, s munkaszerződése, megállapodása alapján munkadíj ellenében munkavégzésre kötelezett. Az alkalmazásban állók statisztikai állományi létszáma magában foglalja a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyeket a munkából meghatározott okok miatt (szülési szabadság, gyes, gyed, sorkatonai szolgálat, betegség vagy fizetés nélküli szabadság miatt egy hónapot meghaladó távollét) távollévők és a munkaszerződés szerint 60 munkaóránál rövidebb munkaidőben foglalkoztatottak kivételével.

Átlagkereset: a keresettömeg (bérköltség) és a foglalkoztatottak létszámának hányadosaként számított mutató. Számításához a munkáltatóknál teljes munkaidőben foglalkoztatottak adatait használjuk. **Bruttó kereset:** a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíj járulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó

alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege. **Nettó átlagkereset:** a bruttó átlagkeresetből gazdálkodó szervezetenként a mindenkor munkavállalói járulék, a személyi jövedelemadó, valamint az egészségbiztosítási és a nyugdíjjárulék levonásával és az adott évre érvényes járulékküszöb figyelembevételével számított adat.

Adatforrás: Az adatok a 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozásokra, létszámkorláttól függetlenül valamennyi költségvetési szervre és a megfigyelt nonprofit szervezetekre vonatkoznak.

Az adatok – kisebb átfedésektől eltekintve – telephely szerintiek, a megye, régió területére vonatkoznak.

Gazdasági szervezetek

Regisztrált szervezet: a megfigyelés időpontjában adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező egység, azaz adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.

Működő szervezet: az a vállalkozás, amely a tárgyévben, illetve az előző év során adóbevallást (társasági adó, áfa stb.) teljesített, illetve a tárgyévben és az azt megelőző év során alakult. A regisztrált költségvetési és társadalombiztosítási, nonprofit, az MRP-szervezeteket, a lakásszövetkezeteket, építőközösségeket és társasházakat egyúttal működőknek is tekintjük.

Külföldi érdekeltségű vállalkozás: olyan jogi személyiségű vagy jogi személyiség nélküli vállalat, amelyben egy másik gazdaságban rezidens befektető a törzsrészesvények vagy szavazati jogok legalább 10%-ával, vagy ennek megfelelő részesedéssel rendelkezik. Az adatok a 10% alatti részesedésű és az off-shore vállalkozásokat nem tartalmazzák. Az ez alatti tulajdoni hányadokat – azok összegszerűségétől függetlenül – portfólió befektetésnek tekintjük.

Beruházás

Beruházás teljesítményértéke: tartalmazza a vételárát, a szállítási, raktározási, alapozási, szerelési, próbaüzemeltetési, üzembe helyezési költségeket, a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői költségeket, bizományi díjakat, támogatásokat, adókat, vámköltségeket, az előzetesen felszámított le nem vonható forgalmi adót, valamint azokat az egyéb költségeket, amelyek a beruházott eszközökhöz egyedileg kapcsolhatók. Az előzetesen felszámított levonható általános forgalmi adó nem része a beruházási teljesítményértéknek.